

รายงานการศึกษาดูงาน

ปัญหาการค้ามนุษย์

จังหวัดพะเยาและจังหวัดเชียงราย

จัดทำโดย

คณะกรรมการสังคม ท้องถิ่น เยอชน สตรี ผู้สูงอายุ

คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๒๐

รายงานการศึกษาดูงานปัญหาการค้ามนุษย์ จังหวัดพะเยาและจังหวัดเชียงราย

จัดทำโดย

คณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๒๐

คำนำ

การค้ามนุษย์เป็นปัญหาระดับโลกที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความร่วมมือ การดำเนินงานร่วมกันรวมทั้งความพยายามอย่างต่อเนื่องของรัฐบาลทุกประเทศ ในอันที่จะบรรลุความก้าวหน้าที่ชัดเจนและสัมฤทธิ์ผลที่ประเมินได้ จากรายงานประจำปี ๒๕๕๘ เรื่องสถานการณ์การค้ามนุษย์ TIP Report (Trafficking in Persons Report) ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดอันดับให้ประเทศไทยอยู่ในบัญชีกลุ่มที่ ๓ (Tier 3) ติดต่อกันเป็นปีที่ ๒ คือ ระดับต่ำสุด เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเห็นว่า ประเทศไทยยังดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมายคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ (Trafficking Victims Protection Act-TVPA) โดยการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ยังมีไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับขนาดของปัญหา

ดังนั้น คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการกิจการสตรี จึงได้เดินทางไปศึกษาดูงานและรับฟังข้อเท็จจริงจากหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องสถานการณ์ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาของชนเผ่าสตรี ตลอดจนมาตรการแก้ไขปัญหา และปัญหาการค้าประเวณี ในผู้หญิงภาคเหนือ จังหวัดพะเยาและจังหวัดเชียงราย ในวันที่ ๒๓ - ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ และภายหลังการศึกษาดูงานดังกล่าวได้เสร็จสิ้นลง คณะอนุกรรมการกิจการสตรี จึงได้จัดทำสรุปผลการศึกษาดูงานเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวพร้อมข้อเสนอแนะเพื่อเสนอให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในปัญหาดังกล่าวได้นำไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

คณะกรรมการสังคม มุ่งหวังว่าเอกสารฉบับนี้ที่ได้รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงพร้อมปัญหาอุปสรรค จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ได้มาศึกษาเป็นอย่างดี และขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาดูงานในครั้งนี้ทุกท่านจนทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความมุ่งหวังทุกประการ

ด้วยจิตคารวะ

(นายวัลลภ ตังคณานุก์)

ประธานคณะกรรมการสังคมกิจการเด็ก เยาวชน

สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑ เมษายน ๒๕๕๙

กล่าวนำ

สืบเนื่องมาจากคณะกรรมการสิทธิการได้พิจารณาศึกษาและติดตามประเด็นที่สำคัญ ๓ ประเด็น เพื่อรับฟังข้อมูล ข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ สถานการณ์ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาการค้ามนุษย์

ประเด็นที่ ๒ ปัญหาของชนเผ่าสตรี ตลอดจนมาตรการแก้ไขปัญหา

ประเด็นที่ ๓ ปัญหาการค้าประเวณี ในผู้หญิงภาคเหนือ

ทั้ง ๓ ประเด็นมีที่มา โดยเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ นายกรัฐมนตรีได้ประกาศให้ เรื่อง การป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติ ประกอบกับรายงานประจำปี เรื่อง สถานการณ์ การค้ามนุษย์ ประจำปี ๒๕๕๘ (TIP Report ๒๐๑๕) ของกระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา ได้จัดอันดับให้ประเทศไทยอยู่ในบัญชีกลุ่มที่ ๓ (Tier ๓) ติดต่อกันเป็นปีที่ ๒ ดังนั้น คณะอนุกรรมการ กิจการสตรี ในฐานะที่รับผิดชอบกิจการด้านสตรีโดยตรง ซึ่งผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือผู้ต้องตกเป็นเหยื่อ ส่วนใหญ่ล้วนเป็นสตรีและเด็กจึงเห็นสมควรยกประเด็นดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาศึกษา โดยที่ผ่านมา ได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม อาทิ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นต้น และคณะอนุกรรมการกิจการสตรียังได้เดินทางไปศึกษาดูงานรับฟัง ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ที่จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดนครราชสีมาที่ผ่านมา

การเดินทางไปศึกษาดูงานที่จังหวัดพะเยา และจังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ในครั้งนี้ เพื่อรับฟังข้อเท็จจริงจากหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ไข ปัญหาการค้ามนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการค้ามนุษย์ เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา และจัดทำรายงานเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปปฏิบัติต่อไป

(นางสุวรรณณี สิริเวชชะพันธ์)

รองประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส คนที่สง
และประธานคณะอนุกรรมการกิจการสตรี
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. คำชี้แจงของ นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่สอง และประธานคณะอนุ กรรมการกิจการสตรี

สืบเนื่องมาจากคณะกรรมการได้ติดตามประเด็นปัญหาสังคมมาโดยตลอด โดยเฉพาะ ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและปัญหาการค้ามนุษย์ ตลอดจนมาตรการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา

๒. ปัญหาของชนเผ่าสตรี ตลอดจนมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา

๓. ปัญหาการค้าประเวณีในสตรีภาคเหนือ

โดยเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ นายกรัฐมนตรีได้ประกาศให้เรื่องการป้องกันปราบปรามการค้า มนุษย์เป็นวาระแห่งชาติประกอบกับรายงานประจำปี เรื่องสถานการณ์การค้ามนุษย์ประจำปี ๒๕๕๘ (TIP Report ๒๐๑๕) ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดอันดับให้ประเทศไทยอยู่ในบัญชี กลุ่มที่ ๓ (Tier ๓) ติดต่อกันเป็นปีที่ ๒ ดังนั้นคณะอนุกรรมการกิจการสตรีในฐานะที่รับผิดชอบงาน ด้านสตรีโดยตรงซึ่งผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือผู้ต้องตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่ล้วนเป็นสตรีและเด็ก จึงเห็นสมควรยกประเด็นดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาศึกษาโดยที่ผ่านมาได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม ประชุม อาทิ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการต่างประเทศ และยังได้ เดินทางไปศึกษาดูงานรับฟังข้อเท็จจริงจากหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา การค้ามนุษย์ที่จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดนครราชสีมา

๔. กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีโดยต้องการทราบที่มาของโครงการดำเนินงานตั้งแต่ต้น รวมถึง ข้อมูลจำนวนสมาชิกและจำนวนโครงการที่ขอกู้และผ่านการอนุมัติ สถานะโครงการงบบริหารกองทุน รวมถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

โดยในระยะเริ่มแรกต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ดำเนินการโดยสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีและ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อมาในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการ กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติได้มีมติให้อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติต่อมาในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗ คณะรักษา ความสงบแห่งชาติเห็นชอบให้โอนย้าย

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีและสำนักงานคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติ ไปอยู่ที่กรมการพัฒนาชุมชนและในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรีมีมติให้จัดตั้งกองทุนพัฒนา บทบาทสตรีในกรมการพัฒนาชุมชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศเมื่อ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ คณะอนุกรรมการได้มีการรับฟังข้อมูลจาก ตัวแทนกองทุนมาแล้ว จำนวน ๓ ภาค คือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง

สำหรับการลงพื้นที่พบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของแต่ละจังหวัด สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จะได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีโดยให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีการเสนอความเห็นจากภาคส่วนต่างๆ และสิ้นสุดการรับฟังความคิดเห็น เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ซึ่งช่วงนี้เป็นช่วงที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะนำข้อคิดเห็น

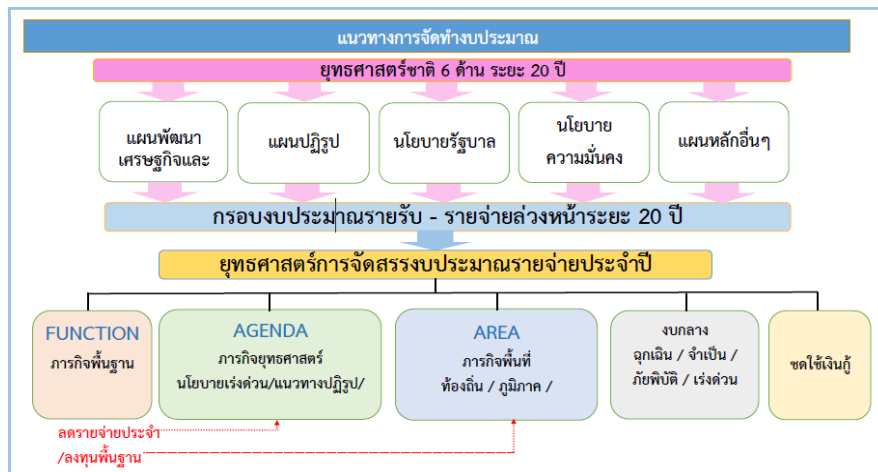
ต่างๆ ไปปรับแก้ ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นร่างรัฐธรรมนูญที่มีจุดเด่นหลายประการ เรื่องแรกเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่มีการระบุอำนาจหน้าที่ของรัฐ ซึ่งการที่ระบุอำนาจหน้าที่ของรัฐไว้มีประโยชน์อย่างไรนั้น ในฐานะที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นสภาที่ตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและรัฐสภา โดยทุกครั้งที่ลงพื้นที่ก็จะเป็นสื่อกลางของนายกรัฐมนตรีนำข้อมูลจากส่วนกลางและข้อมูลต่างๆ ที่ท่านนายกสื่อสารมาถึงทั้งภูมิภาคและหัวหน้าส่วนราชการโดยท่านจะกล่าวใน รายการคืนความสุขให้คนในชาติทุกวันศุกร์ ดังนั้นเวลาลงพื้นที่จึงขอใช้โอกาสนี้สรุปบางเรื่องที่เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องทราบโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นพ่อเมืองต้องนำไปสื่อสารต่อให้กับประชาชนและหัวหน้าส่วนราชการต่อไป

ก่อนที่จะเข้ามารับหน้าที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตนเองได้ทำงานร่วมกับต่างประเทศค่อนข้างมาก ประเทศสิงคโปร์และประเทศมาเลเซียที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างเห็นได้ชัด มาจากสาเหตุที่มีรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง และรัฐบาลมีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลชุดใดก็ตามก็ไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ตามรัฐบาลชุดนั้นๆ ส่วนประเทศไทยมีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ซึ่งเป็นกรอบการดำเนินงาน แต่ไม่ได้กำหนดว่าจะต้องทำ ในแนวคิดในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ การระบุยุทธศาสตร์ชาติ ระยะที่ ๑๔ ซึ่งเมื่อโยงไปที่หน้าที่ของรัฐที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นก็จะเป็นเรื่องที่จะเกิดความชัดเจนและการเดินหน้าของประเทศไทยไม่ว่าใครจะเข้ามาเป็นรัฐบาลต่อไปข้างหน้าก็ได้มีกรอบการดำเนินงาน

หลายๆ ท่านคงทราบว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๙ และออกเผยแพร่ให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องให้ความเห็น ซึ่งในส่วนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตนเองก็ได้เสนอในประเด็นของสตรีไปหลายประเด็น รวมทั้งภาคประชาสังคมก็ส่งข้อเสนอไปแล้วเช่นกัน ตาม Road Map คาดว่ารัฐธรรมนูญจะแล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ หลังจากที่ตนเองได้อ่านร่างรัฐธรรมนูญแล้วเห็นว่าร่างฉบับนี้มีความแตกต่างจากร่างฉบับก่อนในเรื่องอำนาจหน้าที่ของรัฐ การที่รัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดมีบทบัญญัติเรื่องอำนาจหน้าที่ของรัฐจะเป็นประโยชน์กับทุกๆ ส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ ใครก็ตามต่อไปนี้จะเข้ามาบริหารบ้านเมืองก็ต้องรู้ว่าทำหน้าที่อะไรและตนเองมีความสามารถและความพร้อมที่จะทำให้ประเทศชาติหรือไม่ ในขณะที่เดียวกันประชาชนก็จะได้ว่ารู้ว่าคนที่เข้ามาเป็นรัฐบาลมีหน้าที่ต้องทำให้เราในฐานะประชาชนส่วนประเด็นใดที่ได้มีการเสนอไปคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจจะไม่สามารถแก้ไขได้ทุกเรื่อง เนื่องจากการร่างรัฐธรรมนูญคงต้องมองในภาพรวมทั้งประเทศ

๒. คำชี้แจงของ พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล กรรมการและที่ปรึกษา คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และ รองประธานคณะอนุกรรมการกิจการสตรี คนที่สอง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ จะสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ นี้ ทางนายกรัฐมนตรีจึงเล็งเห็นว่าอีก ๒๐ ปีข้างหน้า หากไม่มีการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติลงไว้ในรัฐธรรมนูญ (ดังแสดงในรูปที่ ๑) อาจทำให้รัฐบาลชุดที่จะเข้ามาทำงานจะดำเนินการ อย่างไม่เป็นระบบ จึงได้มีการกำหนดนโยบายเพื่อให้มีการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้

รูปที่ ๑

ความเชื่อมโยงของแม่น้ำ ๕ สาย

สายที่ ๑ คือ สปท. ๑๑ คณะกรรมการ

๑. การเมือง
๒. การบริหารราชการแผ่นดิน
๓. กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
๔. การปกครองท้องถิ่น
๕. การศึกษา
๖. เศรษฐกิจ
๗. พลังงาน
๘. สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
๙. สื่อสารมวลชน
๑๐. สังคม
๑๑. อื่น ๆ

สายที่ ๒ คือ สนช. ๑๖ คณะกรรมาธิการ

๑. การเมือง
๒. การบริหารราชการแผ่นดิน
๓. การกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม และกิจการตำรวจ
๔. การปกครองท้องถิ่น
๕. การศึกษาและการกีฬา
๖. การเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง
๗. การพลังงาน
๘. การสาธารณสุข
๙. การสื่อสารมวลชน การวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสารสนเทศ
๑๐. สังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
๑๑. การเกษตรและสหกรณ์
๑๒. การคมนาคม
๑๓. การต่างประเทศ
๑๔. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๕. การพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การแรงงาน
๑๖. การศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

สายที่ ๓ คือ รัฐบาล ๑๑ นโยบาย

๑. การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
๒. การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ
๓. การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ
๔. การศึกษาและเรียนรู้ การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
๕. การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน
๖. การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
๗. การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน
๘. การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และพัฒนาและนวัตกรรม
๙. การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ กับ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
๑๐. การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาครัฐ
๑๐. การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

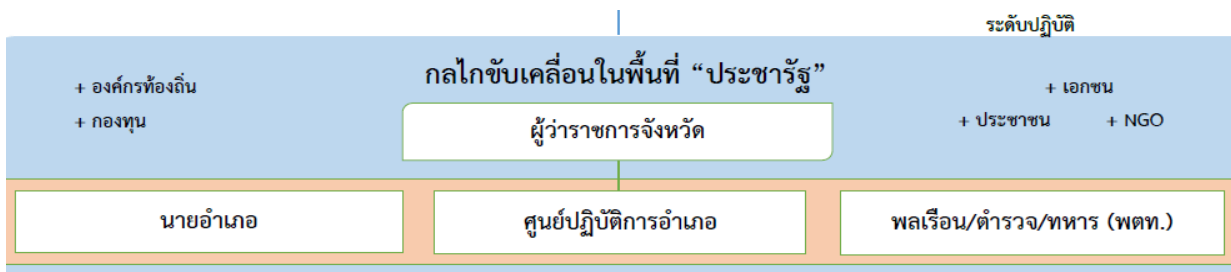
สายที่ ๔ คือ คชส. ๙ ยุทธศาสตร์

๑. การสร้างความเป็นธรรมในสังคม
๒. การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้
๓. สร้างความเข้มแข็งภาคการเกษตร ความมั่นคงอาหาร/พลังงาน
๔. การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ
๕. การสร้างความเชื่อมโยงในภูมิภาค
๖. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างรัฐวิสาหกิจ
๘. การปรับปรุงระบบโทรคมนาคมเทคโนโลยี
๙. การป้องกันปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน

สายที่ ๕ คือ กรธ.

๑. การพิจารณาแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และการบังคับใช้กฎหมาย
๒. การศึกษาประเด็นปัญหาการสร้างความปรองดอง
๓. การจัดทำสื่อดิจิทัลเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ
๔. การประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน
๕. การยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ
๖. การรับฟังและสรุปความคิดเห็นที่มีผู้เสนอแนะ
๗. การศึกษาโครงสร้างฝ่ายบริหาร
๘. การศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ

โดยทั้ง ๕ สายนี้ ได้มีการทำงานร่วมกันและให้มีการเลือกตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีระดับนโยบายเปลี่ยนไปสู่การปฏิบัติทั้งหมด ๖ ด้าน คือ (๑) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และระบบการศึกษา (๒) เศรษฐกิจการเงิน การคลัง การลงทุนภาครัฐและโครงสร้าง (๓) ระบบราชการ กฎหมาย ยุติธรรม และความปรองดองสมานฉันท์ (๔) การสาธารณสุข (๕) ความมั่นคง ลดความเหลื่อมล้ำการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม (๖) การท่องเที่ยว วัฒนธรรม และการกีฬา สุดท้ายจะมีกลไกขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ (ดังแสดงในรูปที่ ๒)

รูปที่ ๒

๓. การรับฟังบรรยายสรุปประเด็นสถานการณ์ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาของชนเผ่าสตรี และปัญหาการค้าประเวณีในสตรีภาคเหนือ ของจังหวัดพะเยา

ผู้มาให้ข้อมูล ประกอบด้วย

๑. นายสรรธร สันทัด	ตำแหน่ง รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย
๒. นายเฉลิมเกียรติ ไชยวรรณ	ตำแหน่ง อัยการจังหวัด
๓. นายสวัสดิ์ ชูสุข	ตำแหน่ง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๔. ว่าที่ ร.ต.นพรัตน์ ศุภกิจโกศล	ตำแหน่ง ปลัดจังหวัด
๕. นายชาญ เข็ชชุเหล่า	ตำแหน่ง รองนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด
๖. พ.ต.ท.เชาวลิต คุห์ตระกูล	ตำแหน่ง กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
๗. นางอุมวดี ฉันทะ	ตำแหน่ง นักวิชาการตรวจแรงงานชำนาญการแรงงานจังหวัด
๘. นายสุทธิวงศ์ กติกา	ตำแหน่ง สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด
๙. นางสาวอวยพร นันไชยกา	ตำแหน่ง จัดหางานจังหวัด
๑๐.นางบุษรา สุขวิบูลย์	ตำแหน่ง ประชาสัมพันธ์จังหวัด
๑๑.ร.ต.อ.ทรงศักดิ์ ปาเกียง	ตำแหน่ง รองสารวัตรตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดเชียงราย
๑๒.นางสาวชุตติกาญจน์ พวงจิตร	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาชาวเขาจังหวัด
๑๓.นายเกริกพงศ์ สุวรรณชาติ	ตำแหน่ง หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด
๑๔.นางบัวหลี ชันทอง	ตำแหน่ง ประธานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

วันอังคารที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ (ช่วงเช้า)

ณ ห้องประชุมจอมทอง ศาลากลางจังหวัดพะเยา

๓.๑ ข้อมูลพื้นฐาน

นายสรรพร สันทัต รองผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ข้อมูลพื้นฐานว่าจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย อำเภอ ๙ อำเภอ ตำบล ๖๘ ตำบล โดยอำเภอภูซางมีแนวเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และมีจุดผ่อนปรนชั่วคราวที่บ้านฮวก โดยคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้บ้านฮวกเป็นจุดผ่อนปรนถาวรตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๔ แต่ขณะนี้ยังติดปัญหาในเรื่องของการตั้งเป็นที่ทำการด่านถาวรเพราะเป็นพื้นที่ของอุทยานซึ่งขณะนี้กำลังดำเนินการขอให้พื้นที่ในเขตอุทยานเพื่อเป็นจุดผ่อนปรนถาวรอยู่ เมื่อ ๒ เดือนที่ผ่านมา ทางจังหวัดได้นำเรื่องดังกล่าวนี้เสนอให้กับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ลงพื้นที่พบประชาชนที่จังหวัดพะเยาด้วยเช่นกัน ปัจจุบันนี้จังหวัดพะเยาประสบปัญหาภัยแล้งที่ค่อนข้างรุนแรงในรอบหลายปีทางจังหวัดได้มีประชุมทุกวันอังคารในเรื่องดังกล่าวนี้ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในจังหวัดพะเยา

๓.๒ ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและปัญหาการค้ามนุษย์สถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์

นายสวัสดิ์ ชูสุข พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ให้ข้อมูลว่า จังหวัดพะเยาจัดอยู่ใน ๓ สถานะ คือ สถานะต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง เนื่องจากมีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งมีการเข้ามาของแรงงานต่างด้าว ทั้งที่ถูกต้อง และไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้มีความเสี่ยงต่อการถูกล่อลวง เข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์และมีหลากหลายรูปแบบ คือ รูปแบบการค้าประเวณี รูปแบบการใช้แรงงานต่างด้าว และรูปแบบการนำคนมาขอตาน จังหวัดพะเยามีคดีการค้ามนุษย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จนถึงปัจจุบัน มีทั้งหมด ๔ คดี ที่เกิดขึ้น ปรากฏว่าสาเหตุตั้งต้นของการเข้าสู่กระบวนการ คือ การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีซึ่งเป็นการค้าประเวณีโดยแสวงหาประโยชน์จากตัวเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีลงมา มีจำนวนผู้เสียหายทั้งหมด ๑๑ ราย ส่วนระยะเวลาในการดำเนินคดีทางจังหวัดพะเยาไม่ล่าช้าจะดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด สำหรับการจัดระเบียบการนำคนมาขอตานได้มีการดำเนินการไปแล้วจำนวน ๔ - ๕ ครั้ง ซึ่งเป็นขอตานที่ไม่ได้เป็นอาชีพแต่จะมากับหลานที่มาขายลูกโป่งและไม่ใช่คนจังหวัดพะเยา รูปแบบการทำงานการค้ามนุษย์ได้มีการขับเคลื่อนการทำงานภายใต้นโยบาย ๕ P คือ

- (๑) ด้านการดำเนินคดีและบังคับใช้กฎหมาย (Prosecution)
- (๒) ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ (Protection)
- (๓) ด้านการป้องกัน (Prevention)
- (๔) ด้านนโยบายและกลไกการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ (Policy and Mechanism)
- (๕) ด้านความร่วมมือกับทุกภาคส่วนและความร่วมมือระหว่างประเทศ (Partnership)

โดยมีการประชุมทุกเดือนและออกรายการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุของจังหวัดในเรื่องการค้ามนุษย์เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ

ด้านการป้องกันเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ได้มีการทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพ โดยจังหวัดพะเยามีทีมสหวิชาชีพระดับตำบล ซึ่งมีการเชื่อมโยงการบูรณาการกับศูนย์บูรณาการระดับอำเภอ ทางกระทรวงมหาดไทยได้มีการสั่งการให้ทุกอำเภอจัดตั้งศูนย์บูรณาการและมีการเชื่อมโยงลงไปสู่ตำบลต่างๆ คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน หรือองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่

การดำเนินคดี ได้มีการดำเนินการไปแล้วจำนวน ๔ คดี ๑๑ ราย การค้ามนุษย์ในจังหวัดพะเยา ส่วนใหญ่มาจากการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีหรือจากเด็กแต่ปัจจุบันนี้ จากคดีที่ผ่านมา ทางตำรวจแจ้งว่า จากการจับกุมผู้กระทำหรือผู้เสียหายได้แล้ว แต่ไม่ยอมบอกข้อเท็จจริง จึงมีกระบวนการให้นักสังคมสงเคราะห์มาคัดแยกเหยื่อเพื่อให้เกิดความไว้วางใจในการให้ข้อมูลจากผู้เสียหาย และการสื่อสารที่เป็นโลกของโซเชียลมีเดีย ในเรื่องการค้าประเวณีหรือซื้อบริการมีการจับกุมหรือติดตาม ค่อนข้างลำบาก

การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

นายสวัสดิ์ ชูสุข พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่า ปัจจุบันนี้แรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนกับจังหวัดพะเยา มีทั้งสิ้น ๘๘๗ คน เป็นพม่า ๕๖๔ ราย ลาว ๒๙๕ ราย และกัมพูชา ๒๘ ราย ภายใต้การลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายซึ่งได้ข้อมูลจากสำนักงานตำรวจ โดยมีการดำเนินคดีทั้งสิ้นในการหลบหนีเข้าเมือง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ จำนวน ๘๐ คดี ผู้ลักลอบเข้าเมืองครั้งละ ๖๘ ราย จำนวน ๒ ครั้ง รวมเป็น ๑๓๖ ราย มีการจับกุมนายจ้าง ๔ ราย ส่วนในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการหลบหนีเข้าเมือง ๗ ราย และจับกุม นายจ้าง ๓ ราย

การคุ้มครองช่วยเหลือจะมองในส่วนในพื้นที่เป็นลำดับแรก จะทำอย่างไรให้คนในพื้นที่ เห็นความสำคัญของการทำงานด้านสังคม ดังนั้น เมื่อมีการพบเห็นการค้ามนุษย์ หรือการค้าประเวณี จะให้มีการติดต่อมายังสายด่วน คือ ๑๓๐๐ หรือ ๑๙๑

การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ทุกหน่วยงานร่วมมือกันทำงานโดยมีการ ทำงานร่วมกับตำรวจ ทหาร และสำนักงานป้องกันจังหวัดพะเยาเป็นหน่วยงานหลักโดยการจัดชุด ปฏิบัติการลงพื้นที่จัดระเบียบสังคม ตรวจสอบสถานบริการต่างๆ เพื่อเป็นการปรามและป้องกัน ซึ่งปัจจุบันนี้ มีข้อมูลสถิติสถานบริการการค้าประเวณีจังหวัดพะเยายังไม่มีความชัดเจน แต่จะแอบแฝงในลักษณะ ของการให้บริการ เช่น คาราโอเกะ หรือสถานบันเทิงต่างๆ

การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในปัจจุบันนี้ แรงงาน ๓ สัญชาติที่เข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัด พะเยามีความชัดเจนมีการขึ้นทะเบียน แต่แรงงานที่มีการลักลอบเข้ามาทำงานที่พบจะแอบแฝงมา กับญาติ หรือทำงานในภาคเกษตรกรรมโดยที่ไม่ได้แจ้งมายังหน่วยงาน

สรุป โดยภาพรวมสถานการณ์ด้านการค้ามนุษย์ของจังหวัดพะเยา ตัวตั้งต้นที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ เกิดจากการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้าประเวณี และที่เกิดขึ้นมาจำนวน ๔ คดี เป็นเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ทั้งหมด

คำถามและข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการมีดังนี้

นางสุวรรณีย์ สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการสิทธิการคนที่สอง และประธานคณะอนุ กรรมการสิทธิการกิจการสตรี ตั้งข้อสังเกตว่า

๑. ปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดในการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ในหัวข้อที่ ๓ การไม่เข้าใจนิยามการค้ามนุษย์ ในประเด็นนี้ช่วยอธิบายว่าหมายถึงอะไร

๒. ในทิว รีพอร์ต (Trafficking in Person) ได้รายงานว่าการทำงานเกี่ยวกับการค้ามนุษย์มีความ ล่าช้า รัฐควรมีความพยายามที่จะดำเนินการเรื่องนี้ให้รวดเร็วขึ้น จึงต้องการทราบว่าที่ผ่านมาในจังหวัด พะเยามีการดำเนินคดีการค้ามนุษย์ที่ล่าช้ามีที่มาอย่างไร

๓. ที่ผ่านมาการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ไม่ประสบความสำเร็จเพราะอะไร และสถานการณ์ที่ดีขึ้นตามการให้ข้อมูลในเบื้องต้น ใน ๒-๓ ปีที่ผ่านมา ประสบความสำเร็จเพราะสาเหตุใด

นางสาวเบญจวรรณ อานเป็รื่อง ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า สถานการณ์การค้ำมนุษย์ในจังหวัดพะเยาอยู่ในระดับใด เบาบาง ปานกลาง หรือรุนแรง

ดร.สุธาดา เมฆรุ่งเรืองกุล อนุกรรมการ ขอข้อมูลเพิ่มเติมและตั้งข้อสังเกตว่า ประเด็นค้ำมนุษย์

๑. จากข้อมูลที่แจ้งว่าสถานการณ์การค้ำมนุษย์ในจังหวัดพะเยา ถูกจัดอยู่ในทั้ง ๓ สถานะ คือ ต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง ต้องการคำชี้แจงในประเด็นนี้อย่างชัดเจน เพราะข้อมูลต่างๆ ในสรุปรายงานผลการดำเนินงานการค้ำมนุษย์ไม่มีความสอดคล้องกัน เนื่องจากสถานการณ์การค้าประเวณี ขอทาน หรือประมงไม่หนักหน่วงสามารถควบคุมได้ ขอข้อมูลย้อนหลัง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา ได้หรือไม่

๒. ควรแยกรายละเอียดกระบวนการการค้ำมนุษย์ ออกจากการค้าประเวณี เนื่องจากข้อมูลที่แจ้งไว้ในสรุปรายงานผลการดำเนินการค้ำมนุษย์ไม่มีความชัดเจน

ประเด็นราษฎรบนพื้นที่สูง (ชาวเขา)

๓. จำนวนผู้ด้อยโอกาสโดยรวม ๔๐% เป็นชาย และ ๔๑% เป็นหญิง ซึ่งโดยรวมแล้ว ๔๐% ของผู้ที่เป็นชาวเขาเป็นผู้ด้อยโอกาสถือว่าเป็นสถิติที่น่าห่วงใยเพราะโดยสัดส่วนทั่วไปผู้ด้อยโอกาสไม่ควรจะเกิน ๑๐% ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนไม่ควรจะเกิน ๑๐% ฉะนั้นสังคมไทยที่มีผู้ด้อยโอกาสเกิน ๔๐% คือ น่าเป็นห่วง จึงต้องการทราบว่า เกณฑ์ที่ใช้วัดสถิติของชาวเขาทางจังหวัดพะเยาใช้เกณฑ์ใดวัด

๔. ขอสถิติจำนวนประชากรของชาวเขาที่จำแนกอายุ เพศ และจำแนกการศึกษา

พลตรี วีระศักดิ์ นาทะสิริ อนุกรรมการและเลขานุการ ตั้งข้อสังเกตว่า

(๑) มีราษฎรบนพื้นที่สูง (ชาวเขา) เข้ามาค้าประเวณีบ้างหรือไม่

(๒) เด็กที่เข้ามาค้าประเวณีได้รับการศึกษาบ้างหรือไม่

(๓) ได้รับข้อมูลว่าชาวเขาส่วนใหญ่มักจะรับจ้างขนยาเสพติดไม่ทราบว่าอาชีพนี้ยังมีอยู่หรือไม่

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตอบข้อสังเกต ดังนี้

พ.ต.ท.เชาวลิต คูห้ตระกูล สว.กก.สส.ภ.จว.พะเยา ให้ข้อมูลและตอบข้อสังเกตว่า

๑. ปัจจุบันนี้ทางหน่วยงานได้มีนโยบายร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการป้องกันการปราบปรามการค้ำมนุษย์จังหวัดพะเยา โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยลงพื้นที่ตรวจสอบสถานประกอบการที่เป็นสถานบริการในช่วงเช้าและช่วงกลางคืน โดยแบ่งออกเป็น ๒ ผลัด มีการตรวจทุกวันและรายงานผลให้กับตำรวจภูธรภาค ๕ โดยในการลงพื้นที่ตรวจสอบสถานบริการจะตรวจสอบอายุของเด็กที่ต่ำกว่า ๑๘ ปี ที่เข้ามาทำงานในสถานบริการ

๒. คำนิยามของการค้ำมนุษย์ คือ การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ซึ่งมีการกระทำอย่าง ๓ เรื่อง คือ ๑.การนำพาไป ๒.หลอกลวง ฉ้อฉล หรือใช้อำนาจบังคับใช้ และ ๓.การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ซึ่งทั้ง ๓ เรื่องนี้ ต้องแยกเด็ก และผู้ใหญ่ออกจากกัน โดยเด็กจะมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี หากเด็กมีการสมัครใจโดยไม่ถูกบังคับทำงานก็ถือว่าเป็นการค้ำมนุษย์ หากเป็นแรงงานต่างด้าวจะดำเนินการยึดใบอนุญาตไว้ ดังนั้น ความแตกต่างระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ในค้ำมนุษย์ คือ เด็กถึงแม้จะยินยอมค้าประเวณีก็ผิด

แต่ถ้าเป็นผู้ใหญ่ต้องเป็นการถูกบังคับ เด็กถ้าสมัครใจก็เข้าข่ายผิดกฎหมายตามพรบ.คุ้มครองฯ ในจังหวัดพะเยามีการจับกุมเป็นบางราย ส่วนการจับกุมถ้าเข้าไปจับกุมโดยตรงจะเป็นการยากเพราะจะมีการหลบหนี วิธีจับกุมเกี่ยวกับการค้าประเวณีจะเป็นการล่อซื้อ จะมีการสืบข่าวในเชิงลึกว่าใครบ้างที่เป็นนายหน้าในการจัดการค้าประเวณีก็จะให้ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจแจ้งทางสายลับให้ปลอมตัวเป็นเสีย จึงทำการติดต่อนายหน้าซึ่งเป็นสาวประเภทสองหรือกระเทย ซึ่งมีเด็กในสังกัดก็โทรติดต่อ แต่ส่วนใหญ่หากโทรติดต่อเขาก็จะรู้ ก็จะนำเด็กที่อายุเกิน ๑๘ ปี มาให้ จึงไม่สามารถจับกุมมาดำเนินคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ได้ แต่จะดำเนินคดีเกี่ยวกับการค้าประเวณีแทนแต่ถ้าต้องการล่อซื้อเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ต้องแจ้งไปทางนายหน้าเมื่อนายหน้านำเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี มาให้ก็สามารถจับกุมและดำเนินคดีค้ามนุษย์ทันที แต่ในช่วงหลังนายหน้าก็รู้ทันการที่จะล่อซื้อทำให้มีความยากลำบากมากขึ้น จึงมีการลงพื้นที่ออกตรวจตราเพิ่มมากขึ้นโดยตรวจแรงงานต่างด้าวในสถานประกอบการในช่วงกลางวัน และกลางคืนก็ตรวจสถานบริการ ร้านคาราโอเกะ โดยเข้าไปตรวจทุกวัน และแจ้งให้เจ้าของสถานบริการทราบว่าจะหากทำผิดกฎหมายก็จะมีกรจับกุมตามกฎหมาย โดยการลงพื้นที่ตรวจจะมีการทำงานร่วมกัน ทั้ง ๓ ฝ่าย คือ ตำรวจ พลเรือน และทหาร ซึ่งปัจจุบันยังไม่พบการกระทำความผิดหากพบก็จะดำเนินการตามกฎหมาย

นายเฉลิมเกียรติ ไชยวรรณ อัยการจังหวัด ให้ข้อมูลและตอบข้อสังเกตว่า

๑. ในส่วนของคำนิยามการค้ามนุษย์เห็นว่า ไม่น่าจะมีปัญหาแต่จะมีปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงมากกว่าที่จะปรับข้อเท็จจริงเข้ากับกฎหมายการค้ามนุษย์ สมมติมีแรงงานต่างด้าวเข้ามาเป็นจำนวนมากและมีคนนำพาเข้ามา หากเจ้าหน้าที่รัฐองค์ประกอบความผิดการค้ามนุษย์ถ้ามีการสอบข้อเท็จจริงว่าแรงงานที่ลักลอบเข้ามาของแต่ละคนถูกหลอกเข้ามาหรือไม่ หรือถูกบังคับเข้ามา หากสอบให้ได้ข้อเท็จจริงก็สามารถนำมาปรับเข้าสู่คดีการค้ามนุษย์ได้แต่หากสอบข้อเท็จจริงผิดพลาดว่าเข้ามาอย่างไร ก็จะเข้าข่ายการลักลอบเข้าเมืองธรรมดา จึงทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนและการเข้าใจในประเด็นที่แตกต่างกันของระดับผู้ปฏิบัติงาน ในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่น่าจะเป็นปัญหาเนื่องจากเจ้าหน้าที่สอบสวนมีความเชี่ยวชาญด้านนี้อยู่แล้ว

๒. การดำเนินคดีการค้ามนุษย์มีความล่าช้า ในจังหวัดพะเยาที่เกิดขึ้นมา ๔ คดี แต่ละคดี คือ

- คดีที่ ๑ มีการจับกุม เดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๗ และมีการตัดสินคดี เดือน มิถุนายน ๒๕๕๘
- คดีที่ ๒ มีการจับกุม เดือน มิถุนายน ๒๕๕๖ และมีการตัดสินคดี เดือน สิงหาคม ๒๕๕๘

ในคดีนี้ทำไมจึงมีการตัดสินล่าช้า เนื่องจากเหตุเกิดในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ แต่ผู้ต้องหามีการหลบหนี มาจับกุมได้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จึงตัดสินคดีในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

- คดีที่ ๓ มีการจับกุม เดือนมกราคม ๒๕๕๘ และมีการตัดสินคดี เดือนตุลาคม ๒๕๕๘
- คดีที่ ๔ มีการจับกุม เดือนเมษายน ๒๕๕๗ และมีการตัดสินคดี เดือนธันวาคม ๒๕๕๗

มูลเหตุคดีที่มีความล่าช้า คือคดีค้ามนุษย์เหมือนคดีอาญาทั่วไป ต้องเข้าสู่ระบบการพิจารณาในชั้นศาลเหมือนคดีอาญาอื่นๆ และศาลจังหวัดรับคดีแพ่งและหลายๆ คดี เวลาสืบพยานจะเข้าสู่การพิจารณาจะสืบแบบต่อเนื่องทำให้คดีที่เข้ามาในชั้นศาลภายในวันนี้ไปต่อกับคดีอื่นๆ ก็ทำให้การพิจารณาต้องไปต่อกับคดีอื่นๆ หากจังหวัดใดมีคดีมากก็ต้องไปต่อกับคดีอื่นๆ ทำให้คดีเกิดความล่าช้า เว้นแต่จะมีการจัดตั้งศาลใหม่ เช่น ศาลที่พิจารณาคดีการค้ามนุษย์โดยตรงก็สามารถรองรับคดีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ได้อย่างไม่ล่าช้าในจังหวัดพะเยาคดีต่างๆ ที่ตัดสินถือว่ารวดเร็วเมื่อเทียบกับคดีเดียวกันกับจังหวัดอื่นๆ เนื่องจากคดีค้ามนุษย์มีจำนวนไม่มาก

๓. จะมีข้อคิดเห็นหนึ่งที่ปรากฏใน ทิป รีพอร์ต (Trafficking in Persons Report) ทางสหรัฐอเมริกา แจ้งว่า ทำไมคดีที่อยู่ในชั้นของตำรวจและอัยการมีจำนวนมาก แต่เมื่อเข้าไปสู่ศาลจึงมีน้อย เพราะคดีค้ำมนุษย์ ไม่ใช่ทุกคดีจะจับกุมได้ จะมีคดีประเภทที่หลบหนียังจับตัวไม่ได้ก็ถือว่าเป็นคดีอาญาซึ่งออกหมายจับไว้แล้ว กับอีกคดีหนึ่ง คือจับตัวได้แล้วก็ตามเนินการพิจารณาฟ้องศาลไปตามขั้นตอน แต่ตัวที่เป็นสถิติค้างที่จับตัวไม่ได้ทำให้ทางสหรัฐอเมริกาเกิดการสงสัยว่า ทำไมสถิติคดีเยอะ ฉะนั้นการทำ ทิป รีพอร์ต (Trafficking in Persons Report) ควรบอกให้ชัดเจนว่า เป็นคดีที่ออกหมายจับแล้วยังจับตัวไม่ได้เท่าใด แล้วที่จับได้ถูกส่ง อัยการกำลังดำเนินคดีอยู่จำนวนเท่าใด และกำลังฟ้องศาลอยู่จำนวนเท่าใด หากรวมๆกันแล้วทาง สหรัฐอเมริกาก็ยังไม่เข้าใจ ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงาน ทิป รีพอร์ต (Trafficking in Persons Report) ควรมีความชัดเจนในการจัดทำและควรมีการแยกคดีแต่ละคดีก่อนไม่ควรรวมทุกคดีเข้าด้วยกัน มันทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น

นายสวัสดิ์ ชูสุข พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ให้ข้อมูลและตอบข้อสังเกตว่า

๑. สถานการณ์ต้นทาง ทางผ่าน ปลายทาง ในภาพรวมที่นำมาสรุปลงในรายงานผลการดำเนินงาน เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่แจกต่อที่ประชุมในวันนี้ คือ มองว่าเหตุเกิดที่จังหวัดพะเยามีหรือไม่ หากมีก็จะ นำมาลงไว้ในข้อมูล เช่น แรงงานประมงที่อัมบล มีการส่งกลับมาจำนวน ๒ คน ถือว่าเป็นต้นทางที่ส่งไป แต่พอเป็นการคัดแยกเหยื่อแล้วไม่เข้ากระบวนการค้ามนุษย์ อย่างในกรณีที่เป็นปลายทาง ที่เกิดขึ้น ๔ คดี ก็มองว่าเป็นปลายทาง แต่ทางผ่าน ณ วันนี้ รู้ว่ามีการใช้เส้นทางผ่านไปยังจังหวัดอื่น แต่ไม่สามารถ เจาะลึกได้เพราะเหตุไม่ได้จับที่จังหวัดพะเยา ส่วนในรูปแบบที่ลงรายละเอียดไว้ในสรุปรายงานผลการ ดำเนินงานเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่แบ่งออกเป็น ๔ รูปแบบ คือ (๑) รูปแบบการค้าประเวณี (๒) รูปแบบ การใช้แรงงานต่างด้าว (๓) รูปแบบการนำคนมาขอทาน และ(๔) รูปแบบการใช้แรงงานประมง มองว่าสถานการณ์ ๔ สถานการณ์นี้ ทิป รีพอร์ต (Trafficking in Persons Report) มองแต่รูปแบบการใช้แรงงานประมง จังหวัดพะเยาไม่มี แต่การที่นำลงมาเขียนไว้ในรายงานฉบับนี้เป็นการเขียนล้อแรงงาน ประมงที่อัมบลส่งกลับมา ดังนั้น ทั้ง ๔ รูปแบบนี้ ไม่ได้เกิดขึ้นจริงในจังหวัดพะเยาแต่เป็นรูปแบบการค้า มนุษย์ที่ทิป รีพอร์ต (Trafficking in Persons Report) ได้ตั้งเกณฑ์ไว้แต่รูปแบบการค้ามนุษย์ของพะเยา คือ การค้าประเวณี

๒. ศูนย์ปฏิบัติการการค้ามนุษย์ตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๔๘ ตั้งแต่มี คสช. เข้ามาดูแลการปฏิบัติการ ก็ได้มีการจัดระเบียบการทำงานร่วมกันลงพื้นที่ร่วมกับทีมสหวิชาชีพเพื่อทำงานบูรณาการร่วมกัน การขับเคลื่อนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ทุกคนที่เกี่ยวข้องในจังหวัดพะเยาก็ช่วยกันทำการ ขับเคลื่อนและหน่วยงานก็มีการณรงค์ให้ความรู้ และให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมทำงานด้วย

๓. คดีการค้าประเวณีที่จับได้ ๔ คดี ในจังหวัดพะเยาไม่มีชาวเขาเข้ามาค้าประเวณี

๔. นักสังคมสงเคราะห์ได้เข้าไปคัดแยก พุดคุยกับเด็กชาวเขาส่วนใหญ่เกิดจากความยากจน และครอบครัวแตกแยก จึงทำให้ไม่ได้รับการศึกษา

นางสาวชุตติกาญจน์ พวงจิตร ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาชาวเขาจังหวัด ตอบข้อสังเกตว่า เกณฑ์ที่ใช้วัดสถิติของชาวเขาผู้ด้อยโอกาสได้นำข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.๒ ค) คือ ข้อมูลระดับ หมู่บ้านที่แสดงสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การมีส่วนร่วม และความเข้มแข็งของชุมชน สุขภาพและอนามัย ซึ่งดำเนินการจัดเก็บทุกหมู่บ้านในเขตชนบท

เป็นประจำทุก ๒ ปี และเกณฑ์ จปฐ. คือ ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานเป็นข้อมูลที่แสดงถึงลักษณะของสังคมไทยที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของเครื่องชี้วัดว่าอย่างน้อยคนไทยควรมีคุณภาพชีวิตในเรื่องอะไรบ้างและควรมีระดับความเป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับไหนในช่วงระยะเวลาหนึ่งและทำให้ประชาชนสามารถทราบได้ด้วยตนเองว่า ในขณะนี้คุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวรวมทั้งหมู่บ้าน/ชุมชนอยู่ในระดับใด มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขในเรื่องใดบ้างเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองครอบครัวและสังคม

ส่วนข้อมูลของเผ่าลีซุต้องเป็นจำนวนทั้งหมด ๓๐ ครัวเรือน ประชากร ๑๖๑ คน แยกหญิงที่ประสบปัญหา จำนวน ๕๒ คน ชาย ๔๒ คน เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนน้อย

นายนรินทร์ ศรีเจริญพันธ์ นักพัฒนาสังคมชำนาญการ ได้ให้ข้อมูลและตอบข้อสังเกตว่า

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาสที่ใช้หลักเกณฑ์ในการวัดของจังหวัดพะเยามี ๔ ชนเผ่า คือ เผ่าลีซุมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ไฟฟ้าเข้าไม่ถึง จึงถือว่ากลุ่มนี้เป็นกลุ่มด้อยโอกาส เผ่าลื้อ มีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ซึ่งเป็นหมู่บ้านเดียวที่ตกเกณฑ์ไม่มีที่อยู่ มีเพียงที่อาศัยจำนวน ๑๓ ไร่

๒. ประเด็นเรื่องการศึกษาทั้ง ๔ เผ่า คือ ม้งเมี่ยนลีซุและลื้อ วัยกลางคนอายุ ๔๕ ขึ้นไป ส่วนใหญ่ในอดีตไม่ได้รับการศึกษา เพราะไม่มีสถานศึกษา จึงถือว่ายังเข้าไม่ถึงการบริการของรัฐ ส่วนการจำแนกระดับการศึกษาที่แยกให้เห็นว่าจบระดับปริญญาเอก เมี่ยน ๒ คน จบปริญญาโท ๖ คน และจบปริญญาตรี ๔๕ คน นั้น จะได้ข้อมูลจากการใช้เวทีชุมชน ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มม้ง จะมีการจัดตั้งสมาคมม้งจังหวัดพะเยา โดยจะมีเครือข่าย ๑๘ หมู่บ้าน มาปรึกษาหารือกันว่าคนที่มีการศึกษามีจำนวนเท่าใดเพื่อขับเคลื่อนการทำงานร่วมกัน

นางชวิศา (ชนเผ่าม้ง) ให้ข้อมูลว่า ชาวม้งไม่มีพื้นที่ทำกิน และยังมีเอกสารสิทธิ์ จึงต้องการขอให้รัฐบาลหาพื้นที่ทำกินและให้เอกสารสิทธิ์เพื่อให้ชาวม้งมีที่ทำกิน

๓.๓ ปัญหาของชนเผ่าสตรี

นายสวัสดิ์ ชูสุข พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสตรีชนเผ่าว่า ในพื้นที่จังหวัดพะเยามีชาวเขาอยู่ในพื้นที่ ๗ อำเภอ ๑๗ ตำบล ๖๐ หมู่บ้าน มีประชากร จำนวน ๓๐,๖๕๕ คน ชาย ๑๕,๒๒๕ คน หญิง ๑๕,๔๓๐ คน สภาพปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรม เดิมชนเผ่าให้ความสำคัญชายมากกว่าหญิง แต่ปัจจุบันเริ่มปรับเปลี่ยนให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น ด้านยาเสพติด ชุมชนชาวเขาบางส่วนรับจ้างนายทุนขนยาเสพติดและต้องโทษ ผู้หญิงจึงต้องดูแลเลี้ยงดูบุตรหลานโดยลำพัง ด้านการอพยพแรงงาน มีวัยแรงงานอพยพสู่เมืองและมีผู้หญิงที่อยู่กลุ่มเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อกระบวนการค้ายาเสพติด ด้านเศรษฐกิจ ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในการหารายได้ให้กับครอบครัว โดยเปลี่ยนจากยุคเดิมที่พึ่งผู้ชายเป็นหลัก ด้านการศึกษา วัยกลางคนถึงคนชราขาดโอกาสทางการศึกษา แต่มีสตรีพื้นที่สูงได้รับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาเอก เป็นชนเผ่าเมี่ยน จำนวน ๒ คน ระดับปริญญาโท จำนวน ๖ คน ระดับปริญญาตรี จำนวน ๔๕ คน เป็นผู้นำชุมชน สอบต. จำนวน ๕ คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๑๕ คน

๓.๔ ปัญหาการค้าประเวณีในสตรีภาคเหนือ

พ.ต.ท.เขาวลิต คูห้ตระกูล สว.กก.สส.ภ.จว.พะเยา ให้ข้อมูลว่าในอดีตจังหวัดพะเยาถือว่ามีความรุนแรงในเรื่องของการลักลอบค้าประเวณี อาจจะเป็นหลายๆ ปัจจัย คือ ปัจจัยความยากจน ปัจจัยทางการศึกษา และครอบครัวแตกแยก แต่ปัจจุบันทางเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ร่วมกันบูรณาการลงไปช่วยเหลือให้ความรู้และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเข้มแข็ง และหลายแห่งที่ให้บริการทางเพศก็ถูกจับกุมดำเนินคดีและปิดบริการทั้งหมด และการที่จะลักลอบค้าประเวณีต่างๆก็ไม่กล้าเปิดให้บริการ เนื่องจากจะมีสายตรวจตลอดเวลา ทำให้การค้าประเวณีเบาบางไม่มี

นายสรร สันทัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า จังหวัดพะเยานอกจากจะเข้มงวดในเรื่องของการตรวจสถานบริการและร้านค้าที่ใกล้เคียงกับสถานบริการแล้ว และการบังคับใช้กฎหมายในบางเรื่อง เช่น การดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะก็มีความเข้มงวดในการจับกุม

มอบของที่ระลึกและถ่ายรูปหมู่ร่วมกัน

๔. การรับฟังบรรยายสรุปประเด็นสถานการณ์ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาของชนเผ่าสตรี และปัญหาการค้าประเวณีในสตรีภาคเหนือ ณ ศูนย์การเรียนรู้การพัฒนาศรีและครอบครัว จังหวัดเชียงราย

ผู้มาให้ข้อมูล ประกอบด้วย

๑. นายประจัญ ปรัชญ์สกุล
๒. นายสัมฤทธิ์ สวามิภักดิ์
๓. นางอนิธา อินนัท
๔. นายประทีป มูลเกา
๕. นางสลักจฤดี ทิยะไพรัช
๖. นายเจริญ อยู่คุ้มญาติ

๗. นายธนู ธิแก้ว

๘. นายนครินทร์ เข้มทอง

๙. นางวนิดา จารีย์

๑๐. นางทุมพร วีระสิงห์

๑๑. นายภาณุ ขวัญยืน

๑๒. พ.ต.ท.วีระยุทธ ศรีวรรณรัมย์

๑๓. พ.ต.ท.สืบพงษ์วิสูตรธนาวิทย์

๑๔. ร.ต.อ.เดชชนะ อรุณนพรัตน์

ตำแหน่ง รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย

ตำแหน่ง นายอำเภอพาน

ตำแหน่ง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มนโยบายและวิชาการ (พมจ.)

ตำแหน่ง ประธานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัด

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเสียหายจากการค้ามนุษย์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

ตำแหน่ง หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด

ตำแหน่ง จัดหางานจังหวัด

ตำแหน่ง ผู้แทนสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ตำแหน่ง ผู้แทนสำนักงานอัยการจังหวัด

ตำแหน่ง ผู้แทนตำรวจภูธรจังหวัด

ตำแหน่ง ผู้แทนด่านตรวจคนเข้าเมืองเชียงแสน

ตำแหน่ง ผู้แทนตรวจคนเข้าเมืองจังหวัด

ณ ศูนย์การเรียนรู้การพัฒนาศรีและครอบครัว จังหวัดเชียงราย

๔.๑ ข้อมูลพื้นฐาน ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดเชียงราย ตั้งอยู่ทางตอนเหนือสุดของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๙ องศาเหนือถึง ๒๐ องศา ๓๐ ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ ๙๙ องศา ๑๕ ลิปดา ถึง ๑๐๐ องศา ๔๕ ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพฯ ๗๒๙ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑๑,๖๗๘,๓๖๔ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๒๙๘,๙๘๑ ไร่สภาพภูมิอากาศจัดอยู่ในประเภทเทือกเขาสูงในทวีปตอนเหนือ (North Continental Highland) มีที่ราบสูงเป็นหย่อมๆ ในเขตอำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้าและอำเภอเชียงของ บริเวณเทือกเขา มีชั้นความสูง ๑,๕๐๐ – ๒,๐๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล ส่วนบริเวณที่ราบที่มีระดับต่ำสุด คือ ที่ราบลุ่มแม่น้ำอิง อยู่ทางตอนใต้ของอำเภอเชียงของ

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดลำปาง และจังหวัดพะเยา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และจังหวัดพะเยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และจังหวัดเชียงใหม่

การปกครอง

จังหวัดเชียงรายแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๘ อำเภอ ๑๒๔ ตำบล ๑,๗๕๑ หมู่บ้าน การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ๑ แห่งเทศบาลนครจำนวน ๑ แห่งเทศบาลตำบลจำนวน ๗๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๗๑ แห่ง

ประชากร

ประชากรในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยผู้คนหลายเชื้อชาติ จากข้อมูลของสำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย พบว่า ณ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จังหวัดเชียงรายมีจำนวนประชากร ๑,๒๐๐,๔๒๓ คน เป็นชาย ๕๙๐,๔๔๖ คน (ร้อยละ ๔๙.๑๙) เป็นหญิง ๖๐๙,๙๗๗ คน (ร้อยละ ๕๐.๘๑) อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอเชียงราย มีประชากรทั้งสิ้น ๒๒๖,๑๐๗ คน (ร้อยละ ๑๘.๘๔) รองลงมาได้แก่ อำเภอพาน ๑๒๔,๒๕๐ คน (ร้อยละ ๑๐.๒๘) และอำเภอแม่จัน ๙๙,๑๓๑ คน (ร้อยละ ๘.๒๖) ส่วนอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุดได้แก่ อำเภอดอยหลวง มีประชากรเพียง ๑๘,๙๕๕ คน (ร้อยละ ๑.๕๘)

๔.๒ ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและปัญหาการค้ามนุษย์

นางอณิรา อินนท์ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ให้ข้อมูลว่า ในฐานะที่เป็นเลขาธิการอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดเชียงราย โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๓๖ ปลัดกระทรวงได้นำทีมผู้บริหารลงมาเพื่อที่จะมาเรียนรู้ปัญหาชุมชนในพื้นที่ในอำเภอพญาเม็งราย เป็นที่แรก ก็เป็นที่มาของการค้าประเวณีในช่วงเวลานั้น เมื่อมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.๒๕๓๙ ออกมาบังคับใช้ ในพื้นที่ของจังหวัดเชียงรายมีแนวชายแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระยะทางเป็นแม่น้ำและภูเขาทำให้การเข้าออกมีการปะปน

กันไปยากต่อการควบคุมหรือจัดบริการต่างๆ จึงทำให้พบปัญหาการค้ำมนุษย์ทั้ง ๓ สถานะ คือ ต้นทาง ทางผ่าน และปลายทางจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องพบเจอปัญหาการค้ำมนุษย์ ซึ่งปัญหาการค้ำมนุษย์ ก็จะมีพัฒนาการขึ้นอยู่เรื่อยๆ ที่ผ่านมามีจะเป็นในเรื่องของการบังคับแต่ปัจจุบันนี้มีหลายรูปแบบ แต่ที่พบเจอในเร็วๆ นี้ก็จะพบปัญหาการค้ำประเวณีเด็ก และปัญหาการบังคับขอร้อง แต่การทำงาน ด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ของจังหวัดเชียงรายมีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ เพราะมี ทรัพยากรมากเป็นพิเศษกว่าจังหวัดอื่น การทำงานมีหลายองค์กรที่ให้ความสนใจ มีกลุ่ม NGO ๗ กลุ่ม ที่ทำงานด้านการค้ำมนุษย์ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐด้วยเช่นกัน และยังมีประเทศญี่ปุ่นซึ่งต้องการ เข้ามาแก้ไขปัญหาด้านทางด้วยจึงเข้ามาทำงานในเรื่องการพัฒนาทีมสหวิชาชีพในการดูแลผู้เสียหายไม่ให้ กลับไปเป็นเหยื่อซ้ำ เฟสที่ ๑ มีการทำงาน ๕ ปี ซึ่งผ่านไปแล้ว ส่วนเฟสที่ ๒ จะเริ่มในเดือนเมษายน ๒๕๕๙ นอกจากจังหวัดเชียงรายจะมีคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์จังหวัด เชียงรายแล้ว ก็ยังมีชุดจัดระเบียบบูรณาการในการจัดระเบียบสังคมด้วยเช่นกันและมีการคัดแยก ร้อยเปอร์เซ็นต์ ซึ่งคิดจะช้าหรือเร็วด้วยการมีการตอบรับแล้วว่าจะมีการสอบไว้ก่อน ในสำนักงานตรวจ คนเข้าเมืองได้มีห้องคัดกรองที่ทันสมัยโดยไม่นำเด็กไปเข้าห้องกักขังร่วมกับผู้ใหญ่แล้ว และพื้นที่ติดกับ ชายแดนได้ทำ MOU ระหว่าง เชียงราย – ท่าขี้เหล็ก และเชียงราย – ลาว จะเป็นประโยชน์ในการเตรียมความ พร้อมครอบครัวของผู้เสียหายก่อนที่จะส่งตัวกลับและไม่ให้กลับเข้ามาซ้ำและมีการประชุมร่วมระหว่าง เชียงราย – ท่าขี้เหล็ก และเชียงราย – ลาว จะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันในการเคลื่อนย้ายประชาชน ของแต่ละฝั่งเพื่อเป็นการป้องกันในระดับหนึ่ง

การทำงานในเฟสที่ ๒ เดือนเมษายน ๒๕๕๙ นี้ ได้ปรึกษาหารือกันว่า จะมีพื้นที่การเฝ้าระวัง ในชุมชนชายแดน คือ อำเภอเชียงของ และอำเภอแม่สาย เป็นอีกโครงการหนึ่งที่จะทำให้เป็นการควบคุม สถานการณ์โดยเฉพาะการเข้าสู่อาเซียนแล้วจะมีกลไกนี้เข้ามาช่วย การเตรียมความพร้อมก่อนส่งกลับ จะอยู่ภายใต้กลไก MOU มีคณะทำงานร่วมกันระหว่าง ๓ ประเทศ

สถานรองรับในจังหวัดเชียงราย เมื่อมีกรณีของผู้ที่น่าจะเป็นเหยื่อการค้ำมนุษย์หรือผู้เสียหาย จะมีสถานรองรับจำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ ๑. สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ๒. บ้านพักเด็กและครอบครัว ๓. ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดเชียงราย และ ๔. ศูนย์การเรียนรู้และการ พัฒนาสตรีและครอบครัวจังหวัดเชียงราย โดยทั้ง ๔ แห่ง เป็นสถานรองรับที่อยู่ระหว่างการสืบพยาน และการดำเนินคดี

การกำหนดค่าเสียหาย น้อยรายนักที่จะได้ค่าเสียหาย ซึ่งขณะนี้ได้มีการเตรียมทีมในแต่ละจังหวัด ได้ฝึกอบรมในการดูแลผู้เสียหายจังหวัดละ ๑๕ คน ทั้งของจังหวัดพะเยา และจังหวัดเชียงราย หัวหน้า ผู้จัดการจะทำงานกับผู้เสียหายซึ่งจะเป็นผู้ที่คำนวณว่ากรณีคนนี้จะได้ค่าเสียหายเป็นค่าอะไรบ้าง การบันทึกการเคลื่อนย้ายผู้เสียหาย ทางศูนย์ปฏิบัติการจะเป็นศูนย์กลางในการบันทึกว่าเราเคลื่อนย้าย ผู้เสียหายไปที่ใดบ้าง ในส่วนนี้ค่อนข้างจะเป็นความลับในระหว่างที่คุ้มครองผู้เสียหายอยู่การส่งกลับ ผู้เสียหาย จะต้องมีความร่วมมือจาก ๓ ฝ่ายทุกครั้ง ที่อยู่ในทีมงานที่จะส่งกลับ คือ เจ้าหน้าที่ต้นทาง ของผู้เสียหายต้องร่วมกับพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และเข้าสู่ระบบการส่งกลับต่อไป

นายประทีป มูลเกา หัวหน้ากลุ่มนโยบายและวิชาการ ให้ข้อมูลว่าในฐานะคณะอนุกรรมการ และผู้ช่วยเหลือการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์จังหวัดเชียงราย ขอเสนอในส่วน การ ดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ของ ศปค.จ.เชียงรายได้ดำเนินการโดยใช้หลัก ยุทธศาสตร์ ๕ P มีการแบ่งการดำเนินการออกเป็น ๕ ประเด็น คือ

๑. นโยบาย คือ มีการจัดตั้ง ศปคม.กับศสต.จังหวัด และประชุมอนุกรรมการ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๕๘ รวมถึงจัดตั้งคณะทำงานจัดระเบียบขอทานจังหวัด

๒. การป้องกัน คือ ออกตรวจสถานบันเทิง อบรมเผยแพร่ความรู้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จัดระเบียบขอทาน อบรมวิทยากรเพื่อป้องกันภัยการค้ามนุษย์ ตรวจสถานประกอบการ จัดอบรมผู้ประกอบการและผู้ใช้แรงงาน และฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้น

๓. การดำเนินคดี คือ ประสานชุดสืบสวนตำรวจ ปคม. เอกชน ในการช่วยเหลือ ร่วมคัดแยกผู้เสียหายกรณีจับกุมแรงงานต่างด้าว และดำเนินคดีกับผู้ต้องหาคดีค้ามนุษย์

๔. การคุ้มครองช่วยเหลือ คือ รับผู้เสียหายเข้ารับการคุ้มครอง ได้แก่ บ้านพักเด็ก สถานคุ้มครองและองค์กรเอกชน ให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายเบื้องต้น ขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประสานหน่วยงานภาคีเพื่อหามาตรการช่วยเหลือ และส่งกลับผู้เสียหาย

๕. การสร้างความร่วมมือ คือ จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมประจำปี ๒๕๕๙ บูรณาการงบประมาณในการจัดกิจกรรม การประชุมความร่วมมือชายแดนเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ และการส่งเสริมความรู้แก่เครือข่ายทางสังคม

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหากลุ่มคนเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

นายธนรัตน์ รอกีระ ผู้แทนปกครองจังหวัด ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายการการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของคณะอนุกรรมการ โดยจะมีการรายงานผลทุกเดือน ทางที่ทำการปกครองจังหวัดจะมีการตรวจพื้นที่สูงเสี่ยงปัญหาการค้ามนุษย์ร่วมกับตำรวจ สารวัตรนักเรียน และฝ่ายเลขา โดยแยกชุดปฏิบัติการจัดระเบียบสังคมออกเป็น ๒ ชุด คือ ชุดแรก ป้องกันจังหวัดเชียงรายเป็นหัวหน้าชุด ชุดสอง จังหวัดเชียงรายเป็นหัวหน้าชุด โดยมีการลงพื้นที่ใน ๑ เดือน จะออกตรวจจำนวน ๔ ครั้ง แบ่งเป็นกลางคืน ๒ ชุด กลางวัน ๒ ชุด โดยวัน เวลา ไม่ได้มีการกำหนดไว้แน่นอน เพื่อกันข่าวรั่วไหล ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ผ่านมามีการตรวจสถานประกอบการและสถานบริการต่างๆ เช่น ร้านอาหาร โรงแรม สถานที่ล่อแหลม ส่วนใหญ่จะพบการกระทำความผิดซึ่งเป็นคนต่างด้าวเป็นกรณีต่างด้าวเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่ได้รับใบอนุญาตให้ทำงาน ส่วนการบังคับใช้กฎหมายที่มีการบูรณาการร่วมอาศัยคำสั่ง คสช. เกี่ยวกับการปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการ ผลการดำเนินการที่ผ่านมามีปิดสถานบริการไป ๑๘ แห่ง สั่งปิด ๓๐ วัน ๘ แห่ง สั่งปิด ๕ ปี ๑๐ แห่ง

พ.ต.ท.สืบพงษ์ วิสูตรธนาวิทย์ ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองเชียงแสน ให้ข้อมูลว่า สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมีหน้าที่หลัก คือ การคัดกรองคนต่างด้าว เมื่อเข้ามาแล้วมีการตรวจสอบและควบคุมคนต่างด้าวว่าพักอาศัยอยู่ที่ใด เดินทางอย่างไร โดยห้ามออกจากราชอาณาจักร ในส่วนของด่านตรวจคนเข้าเมืองเชียงแสนมีพรมแดนติดกับฝั่งพม่าและลำน้ำโขง ทางองค์กรมีแนวคิดที่จะป้องกันกลุ่มคนเหล่านี้รวมถึงการค้ามนุษย์ด้วย จึงได้มีการจัดตั้งกลุ่มชายแดนประสานงานต่างชาติการค้ามนุษย์และอาชญากรข้ามชาติระหว่างไทย-ลาว-จีน ที่จุดตรวจไทย-ลาว และมีการจัดตั้งศูนย์คัดกรองกลุ่มเสี่ยงที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ผ่านมามีการปฏิเสธการเข้าเมืองจำนวน ๗๓ ราย แบ่งเป็นสัญชาติลาว ๔๒ ราย สัญชาติเวียดนาม ๑๐ ราย และสัญชาติจีน ๒๑ ราย หลังจากมีการตั้งศูนย์ขึ้นมาเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ รอง ผบ.ตร. ได้มาเป็นประธานเปิดศูนย์การต่อต้านการค้ามนุษย์และอาชญากรข้ามชาติที่จุดผ่านแดนถาวรสะพาน ๔ เชียงของ-ห้วยทราย ที่ตั้งตำบลริมโขง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายมีการทดสอบสัญญาณการประชุมผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Video Conference)

ร.ต.อ.เดชชนะ อรุณนพรัตน์ ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัด ให้ข้อมูลว่าสถานการณ์การค้ามนุษย์ในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย

๑. การลักลอบนำพาคนเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอันนำไปสู่การค้ามนุษย์

เนื่องจากพื้นที่จังหวัดเชียงราย-พะเยา เป็นพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดังนั้น จึงถือได้ว่าเป็นต้นทางของกระบวนการค้ามนุษย์ โดยการลักลอบนำพาคนต่างด้าว โดยเฉพาะผู้หญิง และเด็กเข้ามาในประเทศ เพื่อนำไปสู่ตัวเมืองชั้นใน เช่น เชียงใหม่ หรือ กรุงเทพมหานคร เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในรูปแบบของการบังคับค้าประเวณี บังคับใช้แรงงาน และบังคับขูดรีดซึ่งกระทำในลักษณะเป็นขบวนการ โดยช่องทางที่ใช้ในการลักลอบนำพานั้น มีหลายช่องทาง ได้แก่

๑.๑ ช่องทางธรรมชาติ

๑) ทางบกมีเส้นทางเป็นแนวยาวคั่นระหว่างประเทศ สามารถเดินเท้าลักลอบเข้าเมืองได้ง่าย

๒) ทางน้ำมีแม่น้ำสาย แม่น้ำรวก และแม่น้ำโขง คั่นระหว่างประเทศซึ่งบางแห่งตั้งถิ่นฐานและแคบ สามารถลัดลอบข้ามได้ง่าย

๑.๒ จุดผ่านแดน

๑) ด้านตรวจถาวรเช่นด่านแม่สาย ด้านเชียงแสน ด้านเชียงของ แต่ผู้ลักลอบมักใช้บัตรผ่านแดน (Border Pass) ซึ่งมีสิทธิเข้ามาได้ชั่วคราวในพื้นที่ๆ กำหนด เช่นด่านแม่สาย เข้ามาได้เพียงแค่เขตอำเภอแม่สายเป็นต้น แต่ได้ลักลอบนำพาออกนอกพื้นที่ที่กำหนดเข้าสู่ตัวเมืองชั้นใน

๒) จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนเช่นจุดผ่อนปรน ปางห้า ท่าดินดำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จุดผ่อนปรนบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อให้คนที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงเข้ามาในประเทศเพื่อซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคระหว่างกัน ในเขตพื้นที่ที่กำหนด แต่ได้มีขบวนการลักลอบนำพาออกนอกพื้นที่เพื่อเข้าสู่ตัวเมืองชั้นใน

๒. สถานประกอบการ/สถานบริการ ที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำผิดค้ามนุษย์

จังหวัดเชียงราย-พะเยา ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตรกรรม ถึงกระนั้นก็ยังมีส่วนที่เป็นภาคอุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ/บันเทิง ที่ใช้แรงงานต่างด้าวหรือคนพื้นที่สูงอยู่บางส่วน เนื่องจากค่าแรงถูกกว่าคนไทย และสามารถหาได้ง่ายเพราะเป็นพื้นที่ชายแดน

โดยตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดเชียงราย และหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ มีมาตรการในการสกัดกั้นการลักลอบออกนอกพื้นที่โดยการตั้งจุดตรวจจุดสกัดตามเส้นทางต่างๆ ทั้งที่เป็นถนนสายหลัก และสายรอง และการออกตรวจตามทำน้ำ ช่องทางธรรมชาติต่างๆ พร้อมทั้งการใช้ประชาคมข่าวในพื้นที่ในการแจ้งเบาะแส เพื่อเป็นการสกัดกั้นการลักลอบนำพาคนเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอันนำไปสู่การค้ามนุษย์ได้ รวมถึงการออกตรวจสถานประกอบการเสี่ยงต่อการกระทำผิดค้ามนุษย์ ตามนโยบายของหน่วยเหนือและรัฐบาลอยู่อย่างสม่ำเสมอ

๓. การกระทำผิดในลักษณะลักลอบหลบหนีเข้าเมืองมีอยู่ด้วยกัน ๒ ลักษณะใหญ่ๆ คือ

๓.๑ หลบหนีเข้ามาในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมาย ไม่ได้รับการตรวจลงตราจากเจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมือง โดยช่องทางธรรมชาติ

๓.๒ เข้ามาในราชอาณาจักรอย่างถูกต้อง โดยใช้บัตรผ่านแดน (Borderpass) ซึ่งได้รับการตรวจลงตรา และอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเฉพาะในเขตพื้นที่อำเภอแม่สาย แต่ต่อมาได้ลักลอบออกนอกพื้นที่เพื่อเข้าสู่ตัวเมืองชั้นใน เช่น จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และกรุงเทพมหานคร มาตรการควบคุมคนต่างด้าวตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดเชียงรายเพื่อเป็นการป้องกันมิให้กระทำผิดหรือตกเป็นเหยื่อการค้า

ค้ำมนุษย์ (Immigration Control Center) จะมีการคัดกรองตั้งแต่ขณะเดินทางเข้า ระหว่างพำนัก และเดินทางกลับ/ส่งกลับ

ด้านการดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมาย

พ.ต.ท.วีระยุทธ์ ศรีวรรณธรรม ผู้แทนตำรวจภูธรจังหวัด ให้ข้อมูลว่า ในการบังคับจับกุมผู้กระทำความผิดในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ – ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ทั้งหมด ๑๐ ราย มีการดำเนินคดีไปแล้ว ๙ ราย เหลืออีก ๑ รายที่อยู่ในกระบวนการดำเนินการ ปัญหาที่พบหลังจากที่ได้ตั้งคณะทำงานขึ้นมาก็สามารถที่จะดำเนินการได้อย่างรวดเร็วยังไม่พบปัญหาใดๆ

ด้านปัญหา-อุปสรรค ในการดำเนินคดีการค้ำมนุษย์

นายภาณุ ขวัญยีน ผู้แทนสำนักงานอัยการจังหวัด ให้ข้อมูลว่า คดีค้ำมนุษย์มีอัตราโทษสูง ระยะเวลาในการควบคุมตัวเพื่อถอนฟ้องไม่เกิน ๘๔ วัน นับจากวันที่ถูกจับกุม ระยะเวลาเนื่องจาก ๒ เดือนกว่าทำให้เวลาในการที่คดีจะมาถึงอัยการมีความล่าช้า อัยการกว่าจะทราบเรื่องจะเกิดปัญหา มากมายเช่น เหยื่อที่เป็นคนต่างชาติเมื่อถูกจับและมีการคัดกรองว่าเป็นเหยื่อแล้ว เขาก็ไม่ยอมที่จะอยู่ เมืองไทยแล้วเพราะต้องการกลับบ้าน ปัญหาใหญ่ก็คือ จะทำอย่างไรให้เหยื่อเหล่านี้ได้กลับบ้านเร็วที่สุด แม้กระทั่งเหยื่อที่เป็นคนไทยเองก็มีปัญหา พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ให้ช่องทางไว้อยู่ตามมาตรา ๓๑ สามารถที่จะเดินไปถอนฟ้องได้ แม้จะไม่ได้ตัวผู้ต้องหาที่ตามสามารถที่จะดำเนินคดีถอนฟ้องได้

ขอเสนอแนะให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรเร่งดำเนินการ ๒ ประเด็น คือ

๑. การสืบพยานก่อนฟ้อง
๒. การกำหนดค่าเสียหายไว้ล่วงหน้า

โดยจะทำอย่างไรเพื่อจะมีแนวทางกำหนดค่าเสียหายเป็นการล่วงหน้า ถ้าอยู่ในส่วนกลาง จะเป็นอำนาจของปลัดกระทรวง ถ้าอยู่ต่างจังหวัดจะเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และจะมี นโยบายอย่างไรบ้างในการเร่งรัดการสืบพยานก่อนฟ้องคดีให้ดำเนินการอย่างรวดเร็วโดยไม่จำเป็น

ต้องรอฟังงานสอบสวนซึ่งกว่าจะส่งมาให้การเจรจา โดยให้มีการฟ้องคดีก่อน และการสืบพยานก่อนฟ้อง หลักก็คือไม่จำเป็นต้องได้ตัวผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิด เนื่องจากคดีนี้อายุความยาว ๒๐ ปี แต่เหยื่อเมื่อได้มาแล้วหากออกไปต่างประเทศก็ไม่สามารถจะได้อีกตัวกลับมาได้ มาตรา ๓๑ จึงเปิดช่องไว้ว่า ให้เก็บค่าให้การเหล่านี้ไว้เมื่อได้ตัวผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดมาสามารถนำหลักฐานเหล่านั้นมาใช้ประกอบการพิจารณาคดีเหล่านี้ได้ โดยไม่จำเป็นต้องได้ตัวเหยื่อมาก่อนแล้วค่อยฟ้อง และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เปิดช่องให้สามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนในฐานะที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ด้วยปัญหาใหญ่ก็คือ ถ้าคดีเหยื่อเป็นผู้ใหญ่อายุ ๘๘ ปี ถ้ารับสารภาพ การพิพากษาลงโทษได้เลย ปัญหาใหญ่ก็คือ ฟ้องทันทีและรับสารภาพตัดสินเลย แล้วค่าทดแทนจะได้หรือไม่ เพราะกว่าจะกลับมาให้อัยการเรียกค่าทดแทนให้มีความล่าช้า ๓ - ๖ เดือน จึงต้องมีการฟ้องเป็นคดีใหม่ เรียกพยานมาสอบใหม่ สืบพยานใหม่ ปัญหาอยู่ตรงนี้

ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ

นายเจริญ อยู่คุ้มญาติ ผู้อำนวยการสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ให้ข้อมูลว่า สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นหน่วยงานใหม่ จัดตั้งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และหน่วยงานได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ตั้งอยู่ที่ ๑๒๖ หมู่ ๑๐ ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย สำนักงานเพิ่งก่อสร้างเสร็จได้ ๒ เดือน ความพร้อมในการให้ความคุ้มครองยังไม่สมบูรณ์ เพราะมีแต่สำนักงาน จึงขอให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้ดำเนินการให้ความคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทั้งกระบวนการได้การคุ้มครองช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในมาตรา ๓๓ ซึ่งจะให้การคุ้มครองแก่ผู้เสียหายทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติอย่างไม่เลือกปฏิบัติ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสถานคุ้มครอง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เหยื่อที่มาขอความช่วยเหลือทางหน่วยงานไม่สามารถช่วยเหลือได้เนื่องจากสำนักงานเป็นบ้านเช่าแต่บางครั้งมีเหยื่อเข้ามา ก็จำเป็นต้องรับช่วยเหลือ และอาศัยหน่วยงานภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ ศูนย์พัฒนาชาวเขา ซึ่งมีพื้นที่สามารถรองรับได้ เข้าไปพักพิงชั่วคราว

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพทั่วประเทศมีทั้งหมด ๘ แห่ง แบ่งเป็น

สถานคุ้มครองชาย ๔ แห่ง คือ

๑. จังหวัดเชียงราย
๒. จังหวัดปทุมธานี
๓. จังหวัดระนอง
๔. จังหวัดสงขลา

สถานคุ้มครองหญิง ๔ แห่ง คือ

๑. จังหวัดพิษณุโลก
๒. จังหวัดนนทบุรี
๓. จังหวัดนครราชสีมา
๔. จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดยทั้ง ๗ แห่งมีความพร้อม ยกเว้นที่จังหวัดเชียงราย ที่ยังไม่ได้รับงบประมาณจัดสรรก่อสร้าง เพื่อให้มีความพร้อมสูงสุด ที่ผ่านมา บทบาทหน้าที่ในการดำเนินการได้นำหลัก ๕P เข้ามาจัดการ ทั้งในเรื่องของการสนับสนุนการดำเนินการตามกฎหมาย การจับกุมปราบปราม การป้องกันและการคุ้มครอง และการส่งกลับ โดยมีทีมงานเข้าไปดำเนินการ เช่น กรณีการป้องกันจะเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเป้าหมายแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ ๑. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ๒. ผู้ที่ได้รับผลกระทบ และ ๓. กลุ่มเสี่ยง

ในจังหวัดเชียงรายเรื่องของการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็น ๔ กรณี ได้แก่
กรณีที่ ๑ การบังคับใช้แรงงาน เช่น แรงงานเด็ก หรือแรงงานผู้ใหญ่

กรณีที่ ๒ การค้าประเวณี

กรณีที่ ๓ การขอทาน

กรณีที่ ๔ การสรรหาผลประโยชน์จากการให้บริการทางเพศแบบอื่นที่ไม่ใช่การค้าประเวณี เช่น คดีที่พ่อแม่ถูกลอบล่อลวงนำเด็กไปเป็นภรรยาของผู้อื่น เป็นต้น

การให้ความคุ้มครองช่วยเหลือได้มีการคุ้มครองตามมาตรา ๓๓ ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เริ่มตั้งแต่ถ้าเป็นผู้เสียหายหลังจากที่พนักงานสอบสวนได้มีการวินิจฉัยแล้วว่าเป็นกรณีการค้ามนุษย์ก็จะส่งผู้เสียหายมาอยู่ในการคุ้มครองของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการคุ้มครองจังหวัดเชียงราย ถ้าเป็นผู้หญิงจะส่งไปที่บ้านสองแคว จังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากที่จังหวัดเชียงรายไม่มีสถานรองรับ ส่วนเด็กผู้หญิงที่มีถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเชียงรายและเด็กยังอยู่ในสถานศึกษาแต่ถูกลอบล่อลวงค้าประเวณีหรือเต็มใจมาค้าประเวณี แต่ยังเป็นเด็กอยู่ก็ถือว่าเป็นผู้เสียหายจะคุยกับทางครอบครัวเด็กก่อนว่าทางครอบครัวจะมีความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพของเด็กหรือไม่ มีการติดต่อไปที่สถานศึกษาเพื่อพูดคุยกันแต่กรณีเหล่านี้เป็นกรณีที่ละเอียดอ่อนเพราะผลกระทบทางด้านจิตใจและผลกระทบต่อเด็กที่จะเกิดขึ้นต้องระวังด้วย สิ่งเหล่านี้จะต้องทำเป็นระบบและความลับซึ่งบางอย่างก็ไม่ได้แจ้งกับทางฝ่ายอัยการว่าเด็กไปอยู่ที่ไหนอย่างไร แต่จะแจ้งให้กับพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีอยู่ตลอดเวลา ถ้ารับตัวจากพนักงานสอบสวนมาจะส่งไปที่ใดก็จะมีหนังสือแจ้งไปยังพนักงานสอบสวนให้ทราบอีกครั้งหนึ่งเพื่อประสานในการดำเนินคดีต่อ

ในการคุ้มครองจะดูแลตั้งแต่เริ่มต้นรับตัวเด็กมาต้องมีการตรวจสุขภาพ เจาะเลือด ว่ามีโรคติดต่อร้ายแรงหรือไม่ หากมีก็จะดำเนินการติดต่อประสานงานกับโรงพยาบาล หรือสาธารณสุขจังหวัด หลังจากนั้นจะให้ที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม สิ่งอำนวยความสะดวก หรือสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ และมีการฟื้นฟูสภาพจิตใจรวมถึงทักษะการดำเนินชีวิตและให้ความรู้ในเรื่องอาชีพ ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นกระบวนการทั้งหมดของการคุ้มครอง แต่หากเป็นชาวต่างชาติก็ได้บังคับให้เขาต้องกลับบ้าน บางกรณีแรงงานต่างชาติที่เข้ามาต้องการมีอาชีพสร้างรายได้ให้กับตัวเองแต่มาถูกลอบล่อ แต่หากเขาต้องการจะกลับบ้านจริงๆ จะดำเนินการประสานสถานทูตประเทศนั้นๆเพื่อทราบสัญชาติและที่อยู่อาศัย ถ้าเป็นลาวจะใช้เวลาสั้น ถ้าประสานไปใช้เวลาไม่เกิน ๓ เดือน ลาวสามารถพิสูจน์สัญชาติได้ แต่ถ้าเป็นพม่ากว่าจะมีการพิสูจน์สัญชาติได้ใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๖ เดือนถึง ๒ ปี ซึ่งก็เป็นปัญหา แต่อย่างไรก็ตามที่มีบันทึกข้อตกลงระหว่างประเทศ ระหว่างไทย-เมียนมา ไทย-ลาว ไทย-กัมพูชา ไทย-เวียดนาม หรือไทย-จีน ในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง รัฐบาลได้มีการทำข้อตกลงไว้ทั้งหมดแล้วกับทุกประเทศเพราะจะเป็นการส่งกลับระหว่าง

รัฐต่อรัฐในเรื่องของค้ำมนุษย์จะต้องส่งกลับในกรณีนี้เท่านั้น คือ รัฐต่อรัฐ จะไม่มีการส่งกลับผ่านชายแดน แต่อย่างไรก็ตามเรามีในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด กับเมืองต่างๆที่เป็นเมืองชายแดนก็มีความร่วมมือ ร่วมกันทำบันทึกข้อตกลงระหว่างท้องถิ่นในการแสวงหาข้อมูลในการที่จะคุ้มครองผู้เสียหาย และการส่งกลับผู้เสียหาย มีการติดตามเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ทำให้เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในพื้นที่เข้าไปติดตามเพื่อพิสูจน์ สัญชาติได้เร็วขึ้น เท่าที่ผ่านมาการให้การคุ้มครองมักจะมีปัญหาในการหลบหนีของผู้เสียหายเพราะ ไม่ประสงค์ที่จะอยู่ในสถานคุ้มครองโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีของโรฮีนจา

สถานคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เป็นหน่วยหลักในการเข้าไปสนับสนุนการดำเนินการ ของทุกๆ หน่วยงานไม่ว่าจะเป็นตำรวจที่มีงบประมาณในการให้ความรู้ส่วนหน้า คือ ตำรวจที่เข้าไปจับกุม ยังไม่เข้าใจและพนักงานสอบสวนก็อาจจะไม่ค่อยเข้าใจจึงมีการอบรมให้ โดยที่ผ่านมามีการอบรมให้ ตำรวจทั้งจังหวัด และปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้พูดคุยบางส่วนกับรองผู้กำกับการว่าจะเน้นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง โดยเฉพาะพื้นที่ตามแนวชายแดน เช่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอ เชียงของ อำเภอเวียงแก่น และอำเภอเถิง ส่วนพื้นที่ชั้นในที่มีปัญหาสูง คือ อำเภอเมือง อำเภอเวียงชัย และอำเภอพญาเม็งราย ส่วนใหญ่เป็นการค้าประเวณีเพื่อหาวิธีการป้องกันควบคุมไปกับการดำเนินคดี

ปัจจุบันได้มีการอบรมลุ่มและมีการขึ้นทะเบียนในจังหวัดเชียงรายเป็นลุ่มในเรื่องของ การค้ามนุษย์ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขณะนี้มีลุ่มภาษาต่างๆที่อยู่ในพื้นที่ จังหวัดเชียงราย ๑๗ ชาติพันธุ์

ในเชิงการปฏิบัติจำเป็นที่จะต้องแยกหญิง ชายออกจากกัน เพราะมีกรณีที่มีเด็กมาอยู่กับทาง บ้านพักเด็กและครอบครัวเป็นระยะเวลาเวลานานมาก อย่างน้อยๆ ๖ เดือน ถึง ๒ ปี ในการป้องกันจริงๆ สำหรับผู้เสียหายการค้ามนุษย์ถ้าเป็นหญิงจะเป็นเรื่องของการค้าประเวณี ถึงแม้ว่าเขาไม่ได้ถูกบังคับ เต็มใจที่จะมาแต่มีเงื่อนไขในเรื่องของอายุ มีการยึดหนังสือเดินทาง มีการกักขังหน่วงเหนี่ยวไม่ให้ไปที่อื่น เป็นต้น ถ้าเป็นกรณีแรงงานเราค่อนข้างจะสบายใจถึงแม้ว่าจะแยกอาคารกันอยู่แต่ก็มีการป้องกันกันบ้าง แต่คงไม่เข้มงวดเท่าไร แต่ถ้าเป็นกรณีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในกรณีค้าประเวณี ล่อแหลมมากๆ แม้แต่เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ชายยังถูกผู้เสียหายลวนลามได้ อย่างที่จังหวัดเชียงรายมีผู้เสียหายที่เข้ามาเป็น คดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศค่อนข้างสูง ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเด็กผู้หญิงอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี บางส่วนเป็นผู้ชาย และผู้ชายที่แปลงเพศ ซึ่งกำลังคุยกับผู้บริหารว่า ทางหน่วยงานจะเป็นสถานที่ที่รับ กรณีผู้หญิง กับผู้ชาย โดยรับดูแลเต็มรูปแบบ แต่ผู้หญิงจะมาสืบเสาะในเรื่องของครอบครัวและการ ดำเนินคดีให้ลุล่วงไปบางส่วนก่อน อาจจะมีอยู่ที่บ้านพักเด็กและครอบครัวไม่เกิน ๒ เดือน หากมีพฤติกรรม ไม่ดีขึ้นต้องเข้าสู่กระบวนการที่จะต้องปรับพฤติกรรมก็จะส่งตัวไปยังบ้านสองแคว หรือบ้านศรีสุราษฎร์ เป็นต้น

นายนครินทร์ เข้มทอง หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงราย ได้ให้ข้อมูลว่า ประเด็นค้ามนุษย์เด็กก็ได้มีการร่วมเป็นที่สมทวิหาชีพในการช่วยเหลือ และจะส่งนักสังคมสงเคราะห์และ นักจิตวิทยาเข้าร่วม ถ้าหากเป็นกรณีในมาตรา ๒๙ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้า มนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการคุ้มครองชั่วคราวจะอาศัยการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครอง เบื้องต้นสำหรับผู้ที่ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี หรืออายุอาจจะเกินกว่านี้ก็ขอใช้ อำนาจตามมาตรา ๒๙ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ คุ้มครอง ชั่วคราว ซึ่งมีสถานที่พร้อมรองรับผู้เสียหายเข้ารับการคุ้มครองชั่วคราว

ส่วนเด็กที่ได้มีการส่งกลับครอบครัววันนี้ก็ได้มีการส่งกลับและมีนักสังคมสงเคราะห์ประกบตามครอบครัว ในตัวของเหยื่อที่ได้ถูกส่งกลับออกมาจากหน่วยงานที่รับไปคุ้มครองและถูกส่งกลับ ภูมิลำเนา ก็ได้มีการจัดให้นักสังคมสงเคราะห์เข้าไปเยี่ยม ตลอดทุกเดือนร่วมกับการคุ้มครอง

สำหรับที่หลบภัยชั่วคราว (Save house) บางครั้งเด็กเข้ามาอาศัยอยู่ก็ไม่ต้องการให้ส่วนอื่นทราบว่ามีเหยื่อของการค้ามนุษย์ถือว่าอาจจะตกเป็นผู้เสียหายอยู่ในบ้านพักเด็กและครอบครัว เพราะกลัวมีการติดตามของเอเยนต์จึงได้มีการทำงานร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) เพื่อร่วมกันคุ้มครองช่วยเหลือ

คำถามและข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการ มีดังนี้

นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการอนุกรรมการคนที่สอง และประธานคณะอนุกรรมการกิจการสตรี ตั้งข้อสังเกตว่า

๑. ปัญหาการค้ามนุษย์มีความเกี่ยวเนื่องกับทุกภาคส่วนมีหน่วยงานด้านความมั่นคงด้านอื่นเข้ามาช่วยดำเนินการบ้างหรือไม่

๒. ขณะนี้ในชั้นกรรมการได้มีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของพิจารณาได้สวนคดี ซึ่งปกติของเมืองไทยจะใช้ระบบการกล่าวหา แต่วิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์(ฉบับที่ ..) พ.ศ. จะออกมาเพื่อแก้ปัญหาเรื่องความล่าช้าในการดำเนินคดี หากมีประเด็นใดต้องการเพิ่มเติมก็สามารถให้ความเห็นได้

พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล รองประธานคณะอนุกรรมการคนที่สอง ตั้งข้อสังเกตว่า

หลังจากวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา เข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทางสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมีการทำงานยากขึ้นหรือไม่ และมีผลต่อการค้ามนุษย์ด้วยหรือไม่

พลตรีวีระศักดิ์ นาทะสิริ อนุกรรมการและเลขานุการ ตั้งข้อสังเกตว่า

๑. การแสวงหาทางเพศรูปแบบอื่นที่เป็นชาวจีนและญี่ปุ่น อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ไปแต่งงาน แต่ได้ทราบมาอีกกรณีหนึ่งว่ามีชาวสิงคโปร์นำเด็กไทยไปเลี้ยงเมื่อเด็กโตขึ้นก็มีการตัดอวัยวะ

๒. กลุ่มชาวต่างชาติที่เข้ามาช่วยเหลือเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่จังหวัดเชียงรายตามที่ให้ข้อมูลไว้เบื้องต้นว่า โครงการเฟสที่ ๑ ได้สิ้นสุดลงไปแล้ว กำลังจะเริ่มโครงการใหม่เฟส ๒ ในเดือนเมษายนนั้น ต้องการทราบว่า ที่เข้ามาช่วยเหลือประเทศไทยนั้นมีที่มาอย่างไร แล้วเหตุใดจึงต้องมีการพึ่งพากลุ่มชาวต่างชาติกลุ่มนี้เนื่องจากเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายในประเทศไทย แล้วเขามาเก็บข้อมูลต่างๆ จะเป็นประโยชน์กับประเทศไทยหรือไม่

๓. ชาวโรฮีนจาเข้ามาพักพิงที่จังหวัดเชียงรายได้อย่างไรเมื่อเข้ามาพักพิงในเชียงรายแล้วกลุ่มนี้ต้องการจะไปอยู่ที่ใด หรือมีกระบวนการนำพาชาวโรฮีนจาเข้ามาในจังหวัดเชียงราย หรือไม่ อย่างไร

๔. บ้านพักเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงรายกลัวเอเยนต์ที่จะเข้ามาขอพบเด็กเพราะสาเหตุใด เพราะหน่วยงานที่ให้เด็กได้พักพิงเป็นหน่วยงานภาครัฐหากเกิดเหตุการณ์ไม่ดีก็แจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือทหารเพื่อให้เข้ามาช่วยเหลือได้

๕. เป็นข้อห่วงใยจากคนกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ที่เป็นนักธุรกิจและข้าราชการ ถามว่า จังหวัดเชียงรายในขณะนี้ มีชาวต่างชาติเข้ามาซื้อที่ดินเป็นจำนวนมาก ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลนี้หรือไม่ หากมีจะมีการดำเนินการแก้ไขอย่างไร

นางสุทธิณี เมธีประภา อนุกรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า

๑. ตำรวจได้เข้าไปตรวจค้นโดยวิธีล่อซื้อหรือไม่ ถ้าจะไปจับกุมผู้กระทำความผิดทางเพศ โดยเฉพาะผู้ประกอบการมันยากมากส่วนใหญ่เหยื่อจะไม่ให้ความร่วมมือ จากสถิติการจับกุมคดีค้ามนุษย์ที่แจ้งไว้ในเอกสารเป็นการล่อซื้อจึงสามารถจับกุมได้ใช่หรือไม่ หากมีการล่อซื้อมีผู้แนะนำหรือไม่

๒. สถิติของผู้หญิงที่เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีทางจังหวัดมีสถิติหรือไม่

ดร.สุธาดา เมฆรุ่งเรืองกุล อนุกรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า

๑. การอธิบายสถานการณ์ที่เป็นต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง สถานการณ์ส่วนใดที่รุนแรงมากกว่ากัน เพราะเอกสารที่ทำเป็นรายงานนำเสนอต่อที่ประชุมไม่ชัดเจน

๒. ๕ P ในกระบวนการดำเนินคดี Prosecution ควรระบุว่าใครเป็นผู้ดำเนินการ หน่วยงานใดเป็นผู้ดำเนินการ ควรมีการลงรายละเอียดให้ชัดเจน

๓. ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นเรื่องสำคัญมากแต่ข้อมูลที่ให้ไว้ในเอกสารไม่มีความชัดเจน จึงต้องการทราบว่าผลของมาตรการนี้เกิดอะไร

๔. ข้อเสนอแนะที่เป็นข้อมูลในเอกสารแจกต่อที่ประชุมเป็นข้อเสนอแนะที่อ่อนมากไม่มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆด้วยหรือไม่

นางสาวเบญจวรรณ อ่านเปรื่อง ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า

จากรายงานสรุปวันนี้และตัวเลขในการจับกุมทั้งหมดมีคติน้อยมากเลย จึงมีข้อสงสัยว่า ณ วันนี้สถานการณ์เกี่ยวกับการค้าประเวณีคนเชียงรายไม่ได้ถูกกระทำแล้ว หรือคนที่ถูกจับกุมเชื่อมโยงกับผู้ที่มีอิทธิพลทำให้การเข้าไปดำเนินการจับกุมกลุ่มนี้ไม่สามารถทำได้หรือทำได้ไม่เท่าที่ควร ดังนั้น หากสถานการณ์นี้มีความรุนแรงจริงก็ควรให้ฝ่ายมั่นคงเข้าไปดำเนินการแทนหรือไม่

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องตอบข้อสังเกต ดังนี้

นายประทีป มูลกา หัวหน้ากลุ่มนโยบายและวิชาการ ตอบข้อสังเกตว่า

จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่ชายแดนจึงมีคณะกรรมการศูนย์สั่งการชายแดน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ทุกๆเดือนจะมีการประชุม ช่วงเช้าจะเป็นการประชุมหัวหน้าส่วนราชการ และในช่วงบ่ายจะมีการประชุมคณะกรรมการศูนย์สั่งการชายแดนไทย-พม่า ไทย-ลาว โดยจะมีการแลกเปลี่ยนสถานการณ์ชายแดนในทุกมิติ เช่น ยาเสพติด การลักลอบเข้าเมือง ในขณะเดียวกันในเชิงของการป้องกันปราบปรามและค้ามนุษย์สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจะเป็นผู้ขับเคลื่อนการทำงาน นอกจากนี้ในส่วนของการปกครองจะมีนายอำเภอทุกอำเภอที่เกี่ยวข้องเป็นผู้แทน และมี กอ.รมน.จังหวัด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ศาลากร จัดหางานจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัดร่วมเป็นคณะกรรมการศูนย์สั่งการชายแดนรวมทั้งกองกำลังมณฑลทหารบกให้ความร่วมมือในส่วนหนึ่ง

นายเจริญ อยู่คุ้มญาติ ผู้อำนวยการสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จังหวัด ตอบข้อสังเกตว่า

๑. ในพื้นที่ของจังหวัดเชียงรายมีหน่วยเฉพาะกิจกองกำลังผาเมือง ได้มอบหมายให้รองผบ. เป็นผู้ร่วมดำเนินงานกับเรา คือ ป้องกันปราบปรามและหาข่าว ซึ่งในขณะทำงานคณะอนุกรรมการของจังหวัดมีมติให้ทางกองยุทธการของมณฑลที่ ๓๗ จังหวัดเชียงราย เป็นศูนย์รวมข่าวเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

และจะมีสายข่าวที่มีการประสานงานกันทั้งในรูปแบบเข้าไปฝังตัวอยู่ในพื้นที่ตามแนวชายแดน ปัจจุบันนี้ กระบวนการค้ามนุษย์และกระบวนการค้ายาเสพติดมีความเกี่ยวโยงกันค่อนข้างสูง ซึ่งมีกรณีเด็กที่ถูกหลอกมาเป็นตัวประกันยาเสพติดในฝั่งเมียนมา ตอนแรกที่ได้รับทราบข้อมูลเป็นเรื่องที่มีการแจ้งไปที่ศูนย์ประชาบดี ๑๓๐๐ ว่ามีเด็กถูกหลอกมาบังคับใช้แรงงานที่เชียงราย แต่อันที่จริงแล้วนำไปเป็นตัวประกันยาเสพติด ซึ่งนายหน้าค้ายาจะนำยาเสพติดมาจากกองกำลังเข้าไ้โดยที่ไม่ต้องจ่ายเงินโดยนำเด็กเป็นตัวประกันไว้ หลังจากที่เขาขายได้เพื่อส่งเงินไปไ้แก่ตัวเด็กคืน แต่บังเอิญกรณีที่พบ คือ นายหน้าจะไปเอายาเสพติดมาเพื่อนำไปจำหน่ายที่จังหวัดตรังถูกจับกุมดำเนินคดีเรื่องยาเสพติดและถูกจับไว้ในเรือนจำทำให้ไม่มีเงินไปไ้แก่ตัวเด็กทางผู้ผลิตยาฝิ่นนั้นบังคับให้เด็กโทรศัพท์ไปหาครอบครัวเพื่อนำเงินไปไ้แก่ตัวกลับซึ่งขณะนี้อยู่ในช่วงของการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ

๒. มี ๒ กรณี เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่อยู่ในรูปแบบของการให้บริการทางเพศรูปแบบอื่นกับกรณีบังคับตัวอวัยวะ ซึ่งจริงๆ แล้วรูปแบบของการค้ามนุษย์ที่เป็นกฎหมายออกมาซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้ที่ค่อนข้างพิเศษ เพราะต้องไปเทียบเคียงกับกฎหมาย ป.วิ อาญา ฉบับอื่น ถ้ากระทำความผิดตามกฎหมายอาญาในกรณี ๑. ค่าประเวณี ๒. ขอนาน ๓. บังคับใช้แรงงาน ๔. สื่อลามก ๕. บังคับตัวอวัยวะ ๖. การให้บริการทางเพศในรูปแบบอื่น และ ๗. นำคนลงเป็นทาส โดยจะเพิ่มกรณีที่ ๘ คือ ในรูปแบบอื่นที่คล้ายคลึงกับทั้ง ๗ ข้อข้างต้น ถ้ากระทำความผิดเหล่านี้ และมีประเด็นในเรื่องของการกระทำที่นำมาหรือพาไปให้ที่ที่พักพิงหรือวิธีการที่เป็นการฉ้อฉล หลอกลวง บังคับ ข่มขู่ ซื่อขาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหวังผลประโยชน์โดยมิชอบจาก ๗ ข้อข้างต้น นี้ก็คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. กรณีการช่วยเหลือชาวโรฮีนจา เป็นการช่วยเหลือชาวโรฮีนจาที่มีการจับกุมเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ทั้งหมด จำนวน ๒๖๔ คน และมีการคัดแยก โดยมีคำสั่งจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติและตั้งคณะกรรมการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวโรฮีนจาจากกลุ่มนี้ ปรากฏว่า เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จำนวน ๑๐๘ ราย ส่วนที่เหลือเป็นการหลบหนีเข้าเมือง ใน ๑๐๘ รายนี้ที่จังหวัดระนองรับได้ส่วนหนึ่ง และส่งไปที่จังหวัดสงขลาส่วนหนึ่ง และส่งไปที่จังหวัดปทุมธานีส่วนหนึ่ง และส่วนที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ผู้เสียหายกลุ่มนี้จะกันไว้เป็นพยานจึงส่งมาที่จังหวัดเชียงราย จึงเป็นที่มาที่ไป เขาไม่ได้อพยพมาโดยตรง แต่เป็นการส่งตัวมาเพื่อให้ได้รับการคุ้มครองจากหน่วยงานราชการ ซึ่งเป็นเรื่องเร่งด่วนมาก หลักจากที่มีการดำเนินคดีและมีการส่งโทรสารมาที่สถานคุ้มครองนี้ จึงจำเป็นต้องรับชาวโรฮีนจานี้

๔. กรณีที่ชาวโรฮีนจามาแล้วจะไปอยู่ไหน ซึ่งแน่นอนที่รัฐบาลเมียนมาเขาไม่รับกลับเพราะเขาแจ้งว่าไม่ใช่คนของประเทศเมียนมา ทางหน่วยงานจึงต้องหาประเทศที่สามให้ชาวโรฮีนจาอยู่ด้วยความสมัครใจด้วย ในการที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทั้งหมด หน่วยงานได้มีติดต่อกับองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) เพื่อดำเนินการช่วยเหลือชาวโรฮีนจา นำเขาส่งไปสู่ประเทศที่สาม และต้องเป็นประเทศที่เขาจะไปด้วย ซึ่งจากการประสานงานทางสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่สามารถรับกรณีนี้ได้ทั้งหมด ซึ่งที่มาอยู่ที่สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จังหวัด ๒๐ ราย ได้ส่งไปที่สหรัฐอเมริกาแล้ว ๑๗ ราย และยังไม่ไ้ไปอีก ๓ ราย เพราะการตัดสินใจของ ๓ รายมีความล่าช้าไม่ตัดสินใจไปว่าจะไปประเทศใดจึงไม่มีการบังคับ สุดท้ายเมื่อเห็นเพื่อนไปก็ตัดสินใจตามเพื่อนไปในภายหลังซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการต่อไป

นายภาณุ ขวัญยืน อัยการจังหวัด ตอบข้อสังเกตว่า หากร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีผลบังคับใช้ทันที่นั้น ควรจะมีการพิจารณาประเด็นนี้เป็นสำคัญ เพราะควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมายซักซ้อมความเข้าใจในตัวบทกฎหมายฉบับนี้ก่อนว่า พนักงานสอบสวนต้องทำอะไรบ้าง อัยการทำอะไรบ้าง หรือศาลทำอะไรบ้าง

พ.ต.ท.สืบพงษ์ วิสูตรธนาวิทย์ ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองเชียงใหม่ ตอบข้อสังเกตว่า การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนกับการตรวจคนเข้าเมือง ณ ขณะนี้ยังไม่ผลใดๆกับการทำงานของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ระเบียบต่างๆยังเหมือนเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ การเข้าออกก็ขอวีซ่าเหมือนที่เคยทำมาในส่วนการตรวจคนเข้าเมืองได้มีการพัฒนาระบบที่อำเภอแม่สาย โดยการตรวจสอบลายนิ้วมือทุกคน ซึ่งเป็นการคัดกรองที่ใช้ระบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยอีกทางหนึ่ง

นางอณิธา อินนท์ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตอบข้อสังเกตว่า โครงการใจกล้า (JICA) ได้มาช่วยเหลือโครงการในประเทศไทยหลายโครงการแต่ที่ทำงานด้วยกันคือ การพัฒนาทีมสหวิชาชีพเพื่อที่ช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ เพราะจริงๆแล้วเริ่มตั้งแต่ผู้หญิงไทยที่เป็นคนเหนือไปประเทศญี่ปุ่นและมีครอบครัวกับชาวญี่ปุ่นและเกิดความรุนแรงในครอบครัว และได้มีการพาญาติคนไทยตามไปด้วยทำให้เข้าไปสู่กระบวนการการค้ามนุษย์เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นทำให้คนญี่ปุ่นมองว่าอยากมีส่วนช่วยต้นทางเพื่อช่วยให้อีกในพื้นที่ป้องกันการค้ามนุษย์ในประเทศญี่ปุ่นจึงได้มีการทำความเข้าใจกับผู้หญิงไทยที่จะเข้าไปทำงานยังประเทศญี่ปุ่นอย่างปลอดภัย ส่วนในประเทศญี่ปุ่นก็หวังพึ่งเขาให้ดูแลหญิงไทยในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งหลายครั้ง ใจกล้าก็ได้ช่วยเหลือผู้หญิงไทยที่เร่ร่อนในประเทศญี่ปุ่นด้วยการส่งกลับมายังประเทศไทย และหลังจากนั้นก็จะมีแลกเปลี่ยนเรื่องความรุนแรงมากกว่า ขณะนี้ใจกล้าได้เข้ามาสร้างทีมสหวิชาชีพ และทำงานกับพื้นที่ก็ได้นำหน่วยงานที่ทำงานด้านนี้เข้ามารับการฝึกอบรมและได้มีการพาทีมสหวิชาชีพในประเทศไทยไปเยี่ยมกลุ่มผู้หญิงที่ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่อยู่ในประเทศญี่ปุ่นและแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน ในลักษณะนี้ถือว่าเป็นโครงการความร่วมมือกันมากกว่าเพราะคนไทยส่วนหนึ่งอยู่ในประเทศญี่ปุ่นเช่นกัน

นายนครินทร์ เข้มทอง หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด ตอบข้อสังเกตว่า โครงการใจกล้าเป็นโครงการระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นอยู่ในกลุ่มของ จี๘ ประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีโครงการออกมาเพื่อช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนาอยู่ในประเทศไทยโครงการใจกล้าเข้ามาดำเนินงานนานแล้วแต่ในส่วนประเด็นปัญหาการค้ามนุษย์เป็นอีกประเด็นหนึ่ง แต่ในอดีตที่เขาจะช่วยเหลือเราเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมซึ่งในลักษณะของการช่วยเหลือจะแบ่งออกเป็นระดับถ้าระดับเป็นประเทศยากจนหรือกำลังด้อยพัฒนา เขาจะช่วยเหลือในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร เขาจะช่วยเหลือในเรื่องของสิ่งของที่จะให้ เช่น สถานที่ อุปกรณ์สิ่งของ ซึ่งปัจจุบันโครงการใจกล้าได้ช่วยพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

นายธนู ริแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ตอบข้อสังเกตว่า จากประสบการณ์ในการทำงานเวลาที่คุ้มครองเหยื่อยังไม่ได้มีการสอบสวน ระหว่างที่ทำงานและส่งเรื่องไปให้อัยการเราพบว่ามีกรเข้ามาของบุคคลภายนอกซึ่งก็ไม่ทราบว่าเป็นใครบ้าง ซึ่งหลายคดีหลุด เพราะมีการกลับคำให้การ จึงมีการเป็นห่วงโดยเฉพาะกรณีเข้ามาจากบุคคลเจ้าหน้าที่ภายนอก ข้อสำคัญของการทำงานกับบ้านพักเด็กเมื่อเวลาที่อยู่กับกรณีแบบนี้คือมีเวลาค่อนข้างจำกัดที่จะให้เหยื่อเล่าเหตุการณ์ แต่เมื่อสถานการณ์ไม่เอื้ออำนวยและมีการพยายามจะติดต่อเข้ามาจากบุคคลภายนอกตลอดเวลาซึ่งเราพยายามปกปิดอยู่แล้วแต่มีการรั่วไหลออกไปทำให้การทำงานกับเจ้าหน้าที่ค่อนข้างลำบาก

ถ่ายรูปหมู่ร่วมกันพร้อมมอบของที่ระลึก

๔.๓ ปัญหาของชนเผ่าสตรีและปัญหาการค้าประเวณี ณ ศูนย์พัฒนาชาวเขา จังหวัดเชียงราย ผู้ที่มาให้ข้อมูล ประกอบด้วย

๑. นางอณิรา อินนท์

ตำแหน่ง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

๒. นายธนู ธิแก้ว

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาชาวเขาจังหวัดเชียงราย

และผู้อำนวยการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดเชียงราย

๓. นายนครินทร์ เข้มทอง

ตำแหน่ง หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด

๔. นางสาวจุฑามาศ ราชประสิทธิ์

ตำแหน่ง เลขาธิการมูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตภูเขา

๕. นางสาวอมรรัตน์ รัตนาชัย

ผู้แทนชาวเขาเผ่าละหู่

๖. นางสาวปยุตทริก พรเจริญสาธิต

ผู้แทนชาวเขาเผ่าละหู่

๗. นางไพเราะ เยอเบาะ

ผู้แทนชาวเขาเผ่าอาข่า

๘. นางสาวอัญชิตา มาเยอะ

ผู้แทนชาวเขาเผ่าอาข่า

๙. นางสาวนิรมล นะซอ

ผู้แทนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง

๑๐. นางสาวแสนแก้ว ลาพาแหว

ผู้แทนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง

๑๑. นางสาวนุชฎา อรุณจิตติ

ผู้แทนชาวเขาเผ่าอิวเมี่ยน

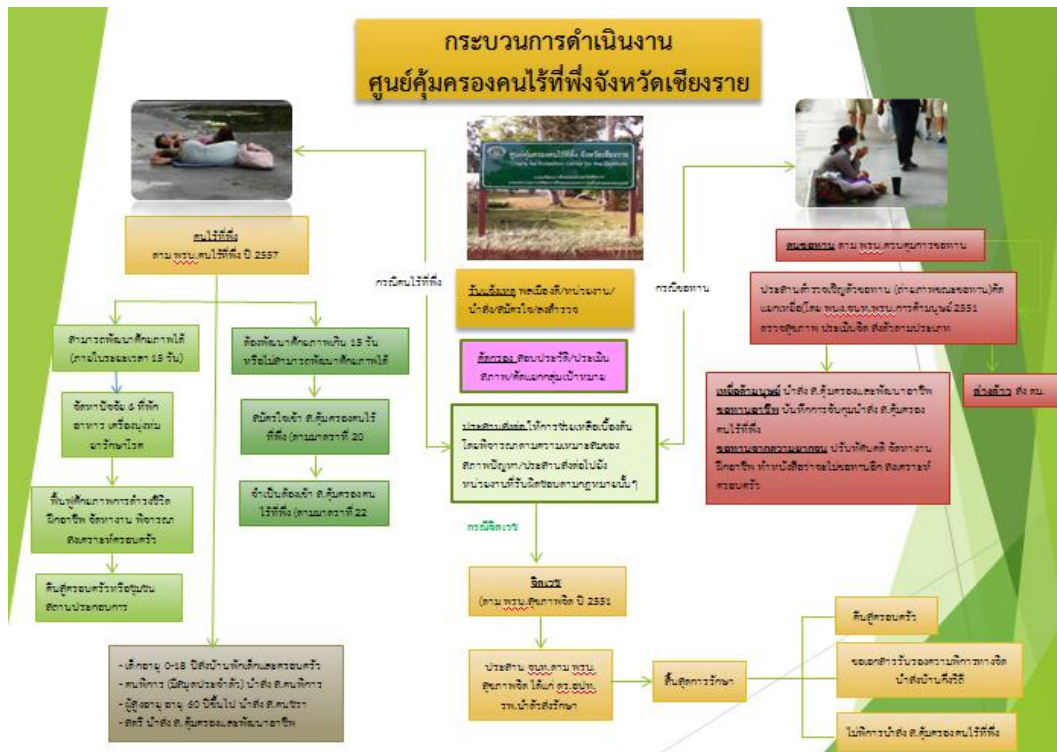
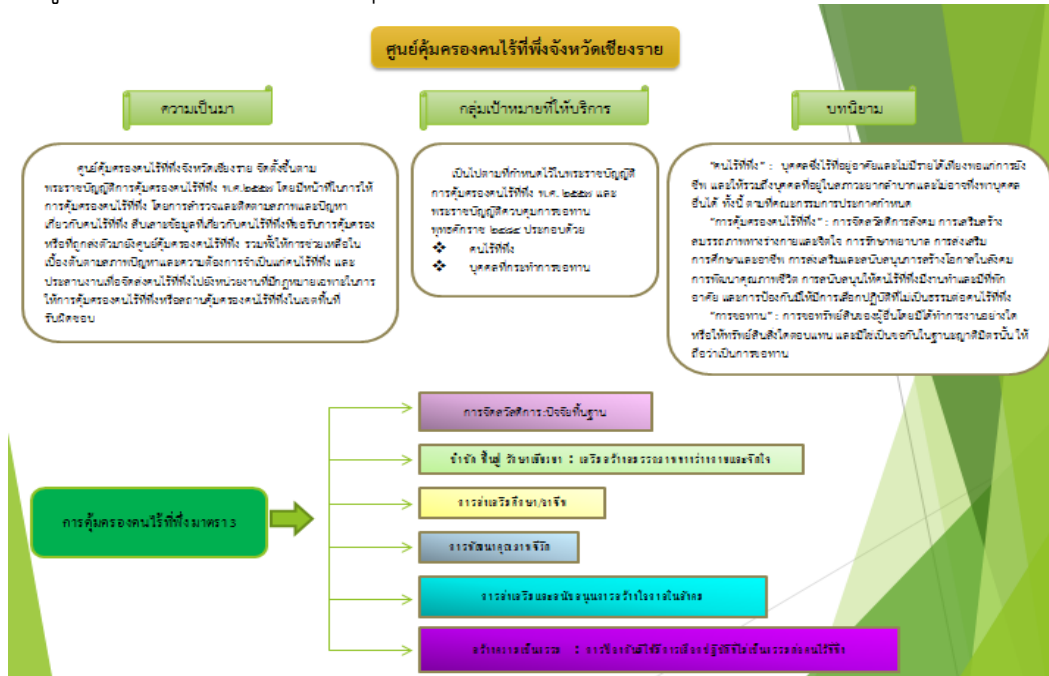
๑๒. นางสาวไหนดวรร แซ่ว่าง

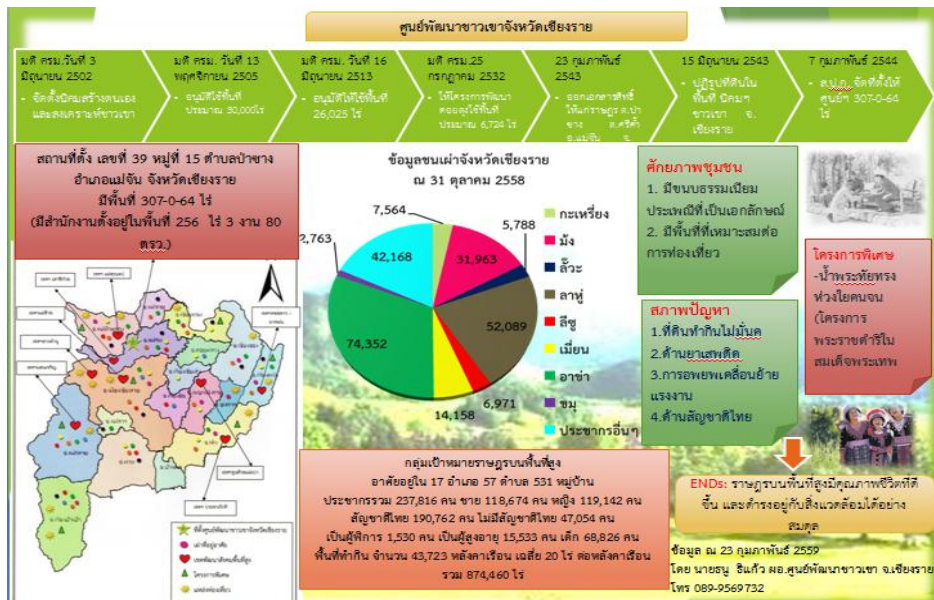
ผู้แทนชาวเขาเผ่าอิวเมี่ยน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ข้อมูล ดังนี้

นายธนู ธิแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาชาวเขาจังหวัดเชียงรายและผู้อำนวยการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดเชียงราย ให้ข้อมูลถึงความเป็นมา กลุ่มเป้าหมายที่ให้บริการ บทนิยามการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ตามมาตรา ๓ กระบวนการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดเชียงราย ยังได้กล่าวถึงแผนผัง แสดงลำดับเหตุการณ์ (Time line) ของศูนย์พัฒนาชาวเขาจังหวัดเชียงรายโครงสร้างศูนย์พัฒนาชาวเขา

จังหวัดเชียงราย แนวทางการบริหารราชการ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ประจำปี ๒๕๕๙ ตามนโยบายกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ ของรัฐมนตรีฯ ตลอดจนแผนปฏิบัติการ (Action plan) ของศูนย์พัฒนาชาวเขาจังหวัดเชียงราย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จำนวน ๑๑ โครงการ ใช้งบประมาณทั้งหมด ๖,๘๗๓,๑๖๒ บาท ซึ่งผลลัพธ์ (Ends) ทำให้ราษฎรบนพื้นที่สูงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและดำรงอยู่กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลดังแสดงตามภาพข้างล่าง

แนวทางการบริหารราชการ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ประจำปี 2559 ตาม นโยบายกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ของรัฐมนตรีฯ

นโยบายเร่งด่วน	นโยบายการปฏิรูปและพัฒนา	นโยบายตามพันธกิจ
<ol style="list-style-type: none"> 1. การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ 2. การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย คนพิการและผู้สูงอายุ 3. การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ 4. การแก้ไขปัญหาการกระทำทารุณแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว 5. การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน 6. การเข้าถึงบริการของคนพิการ 7. การป้องกันและแก้ไขปัญหาคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน 8. การเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC ๑๓๐๐) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาบุคลากร 2. การพัฒนาองค์กร 3. การพัฒนาระบบและกระบวนการทำงาน 4. การพัฒนากฎหมายด้านสังคม 5. การจัดสวัสดิการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาคนตลอดช่วงวัย 2. การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมและบริการสังคม 3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว 4. การคุ้มครองและพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน 5. การพัฒนาสถานภาพสตรีและความเท่าเทียมระหว่างเพศ 6. การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 7. การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ 8. การพัฒนาพื้นที่รองรับผู้ประสบปัญหาทางสังคม 9. การพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่าย 10. การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 11. โครงการพิเศษ

นางอณิธา อินนท์ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ที่ผ่านมา จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่ที่นำชาวเขามาร่วมกันทุกเผ่าโดยที่มีมติของคณะรัฐมนตรีรับรองเพียง ๙ เผ่า ที่เป็นชาวเขาในประเทศไทย จำนวนหนึ่งหมื่นคน เมื่อมีหลายเผ่าเกิดขึ้นพิธีกรรมต่างๆ มีความแตกต่างกันหลังจากนั้นจึงมีการกระจายขึ้นไปอยู่ตามพื้นที่ต่างๆซึ่งเป็นพื้นที่ของป่าไม้ที่อนุโลมให้อยู่ทำกิน จึงมีการเกิดแผนแม่บทขึ้นมา เพราะที่ผ่านมามีการตัดไม้ทำลายป่า และยาเสพติด จึงเกิดแผนแม่บทนี้จะพูดถึงเรื่องเศรษฐกิจ โดยให้ชาวเขาเปลี่ยนเรื่องยาเสพติดมาเป็นปลูกพืชเศรษฐกิจ แทนจึงมีการส่งเสริมการปลูกไม้ผล เมื่อมีการส่งเสริมให้มีการปลูกพืชเศรษฐกิจก็มีปัญหาตามมา เนื่องจากชนเผ่าจะมีสังคมผู้ชายออกนอกบ้านผู้หญิงทำงานบ้านทำให้ผู้ชายต้องออกมาอบรมเกี่ยวกับการปลูกพืชเศรษฐกิจความรู้ต่างๆผู้ชายจะเป็นผู้รับรู้อย่างเดียวแต่ไม่เปลี่ยนแปลงใดๆ เลยเพราะเมื่อกลับไปที่บ้านผู้หญิงไม่อนุญาต เพราะผู้หญิงเป็นคนทำก็จะทำในแบบเดิมความเปลี่ยนแปลงจึงไม่เกิดขึ้น จึงมีเรื่องของสังคมเข้ามา ก็จะเน้นที่บทบาทสตรี เราเคยมีการจัดวิเคราะห์กิจกรรมชุมชนอย่างเร่งด่วนกับ ชุมชน บ้านยางคำนุด่าบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายทำให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรม อบรม การดูแลเด็กเล็ก แผนแม่บทนี้มีโครงการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ (UNDCP) เข้ามาร่วมด้วยโดยมีโครงการภายใต้แผนแม่บทเรื่องการลดการใช้ ลดการพึ่งพายาเสพติดของพี่น้องชนเผ่า ในขณะเดียวกันเมื่อพื้นที่ได้รับการพัฒนาเสร็จ เรื่องคนพื้นราบขึ้นมาอยู่บนที่สูงมากขึ้น จึงเป็นพื้นที่ เศรษฐกิจเพิ่มไปด้วย ประกอบกับนโยบายของโครงการพัฒนาโดยตงว่าน้ำไหล ไฟสว่าง หนทางสะดวก ซึ่งเป็นสโลแกนที่ต้องให้พี่น้องชาวเขาได้ก่อน พื้นที่ชาวเขานอกจากรัฐจะเข้าไปช่วยเรื่องทางลำรอง หลายพื้นที่มีถนนลาดยางโดยมีงบประมาณของประเทศจีน ใต้หวัน เข้ามาช่วย เช่น พื้นที่แม่สลอง เป็นงบประมาณของประเทศจีน

เรื่องของบุคคลบนพื้นที่สูงถ้าอยู่กันถาวรจริงได้สัญชาติแน่นอนโดยเฉพาะ ๙ เผ่า ที่มีมติคณะรัฐมนตรีรับรองเขาได้รับการพิจารณา แต่ที่ไม่ได้เพราะเราหาไม่ได้ก็คือการเคลื่อนย้ายไปมา แม้แต่คนที่มิบัตร ปีหนึ่งก็กลับไปทำงานที่ประเทศเมียนมา เพราะบ้านอยู่ติดชายแดนก็กลับไปทำงาน พอได้เข้ามาก็กลับมาอยู่เมืองไทย บางครั้งคนเขาไปทำงานนอกบ้านการสำรวจจะมีเป็นครั้งคราว อย่างเช่น งบประมาณว่า ถ้าคนที่ไม่อยู่ในพื้นที่ก็จะไม่ได้รับการสำรวจพอลงมาก็จะกลายเป็นคนไม่มีสถานะ การกลับไปมาระหว่างต่างประเทศกับไทยเป็นการควบคุมที่ยากมากโดยเฉพาะเรื่องเด็ก ประเด็น ประชากรไม่ถึง สมัยที่ผ่านมามีหน่วยงานที่จัดการศึกษาให้ชนเผ่า ประกอบด้วย ๓ หน่วย คือ ๑. กศน. ๒. ตชด. และ ๓. กรมประชาสงเคราะห์ แต่ปัจจุบัน โรงเรียนของ สพฐ. ครอบคลุมหมด ยกเว้นเด็กก่อนวัย เรียนที่ไม่สามารถจะไปเรียนได้เพราะต้องไปไรร่วมกับพ่อแม่ เรื่องของการแพทย์ สาธารณสุข เขามีการแพทย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ใช้ระบบสื่อสารที่ทันสมัยและไปทุกที่ที่มีชาวเขาเยวชนหลายคน ที่เข้าร่วมโครงการของเยวชนเขาพัฒนาตัวเองไปเป็นพนักงานสาธารณสุขชุมชน

การกลับมาทำงานครั้งนี้ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มองไปที่การสอดคล้องตาม รัฐธรรมนูญว่า การพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมชนเผ่าแต่ละวิถีแต่ละเผ่าก็จะมีแนวทาง ในการดำเนินชีวิตของตนเองซึ่งความภาคภูมิใจหรือความอยากได้วัฒนธรรมและอยากมีชีวิตอยู่อย่าง มีศักดิ์ศรีบนวัฒนธรรมของตนเอง

นางสาวจุฑามาศ ราชประสิทธิ์ เลขาธิการมูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตภูเขา เสนอ ๔ ประเด็น

๑. ประเด็นการอพยพเคลื่อนย้ายกลุ่มชาติพันธุ์ ในอดีตเป็นการต่อสู้หรือสู้รบกัน สงครามกลุ่มค้ายาเสพติดหรือการแย่งชิงทางการปกครอง แต่ปัจจุบันนี้ไม่ได้เกิดปัญหาในลักษณะนั้นแล้ว มีบ้างแต่ไม่มากแต่ขณะนี้การเคลื่อนย้ายเกิดจากการแย่งชิงต่อสู้ทางทรัพยากร หรือเศรษฐกิจ อย่างเช่น รัฐฉาน อยู่ติดชายแดนอำเภอแม่ฟ้าหลวง มีเหมือง และลิกไนต์ ที่ดีที่สุดในเขตนี้ก็มีการสัมปทานในเขตนั้น ซึ่งอยู่ห่างจากชายแดนไทยพม่า ๗๐ กิโลเมตร จึงได้มีการอพยพโยกย้ายชาวไทยใหญ่ในเขตรัฐฉาน ทำให้เขาไม่มีที่อยู่จึงต้องมาอาศัยอยู่ในบริเวณ ตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีประชากรจำนวน ๓,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ คน ที่อยู่ชายแดนไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่อพยพเข้ามาทำงานในฝั่งประเทศไทย มีทั้งผู้หญิง เด็ก และผู้ชาย เนื่องจากเป็นชาวไทยใหญ่เรื่องของภาษาหรือการกลืนอยู่ในสังคมจึงไม่สามารถที่จะแยกออกได้ แต่ก็ไม่ใช่ปัญหาใหญ่ เนื่องจากพี่น้องชาวตำบลเทอดไทย ก็มีการยอมรับได้ แต่อาจจะเป็นประเด็นทางด้านสังคมและประเทศอีกด้านหนึ่งในอนาคต

๒. ประเด็นของประชากรจังหวัดเชียงราย โดยมูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตภูเขา ทำงานกับองค์กรพัฒนาเอกชนจังหวัดเชียงราย ก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรเอกชนแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลจังหวัดเชียงราย ซึ่งได้มีกลุ่มคนที่อยู่ในกระบวนการที่จะขอสถานะบุคคล แต่การจำแนกจำนวนประชาชนหรือประชากรในจังหวัดเชียงรายยังมีความชัดเจนน้อยมาก เมื่อเปิดดูข้อมูลจากสถิติในจังหวัดเชียงรายก็พบจำนวนประชากรเดิมไม่มีการเพิ่มขึ้นของประชากรมา ๑๐ ปีแล้ว คือ ๑.๒ ล้านคน และไม่ชัดเจนว่า ๑.๒ ล้านคนนี้เป็นบุคคลต่างด้าวกี่คน คนไทยกี่คน เพราะฉะนั้นการจำแนกประชากรทำให้ได้รับทราบถึงข้อมูลที่ถูกต้องและมีความชัดเจนเพื่อนำมากำหนดทิศทางในการพัฒนาจังหวัดได้อย่างชัดเจนมากขึ้นว่าควรจะมีกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในจังหวัดเชียงรายอย่างไร ประชาชนที่เป็นต่างด้าวอย่างไร ถ้ามีการพัฒนาข้อมูลและมีการจำแนกประชากรเชิงประจักษ์แล้ว อนาคตก็มีความชัดเจนว่า จะต้องมีการรับคนต่างด้าวเข้ามาในประเทศไทยได้จำนวนเท่าใด โดยให้มีการตั้งเป็นคณะทำงานเพื่อดำเนินการจัดทำประเด็นนี้ก็ได้

๓. ประเด็นกลุ่มสตรีชาติพันธุ์ แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่ม ๑. กลุ่มสตรีแนวหน้ามีความก้าวหน้าเพื่อเข้าสู่การพัฒนาของภาครัฐ และกลุ่ม ๒. เป็นสตรีที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้เลย รู้แต่วัฒนธรรมชาติพันธุ์เท่านั้น ฉะนั้น พระราชบัญญัติฉบับใหม่ที่ออกมาบังคับใช้หลายๆ ฉบับ กลุ่มสตรีชาติพันธุ์ก็ควรจะมีการให้ความเข้าใจและทราบพระราชบัญญัติที่ออกมาบังคับใช้ด้วย เช่น พระราชบัญญัติคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗ ก็ควรจะมีการอบรมให้กลุ่มสตรีชาติพันธุ์ในภาษาของชนเผ่าต่างๆ เพื่อให้รู้ว่าขณะนี้พระราชบัญญัติใหม่ที่สามารถช่วยเหลือเขาได้ในการเผชิญกับปัญหาต่างๆ

๔. ประเด็นทางด้านสังคม เนื่องจากจังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่เศรษฐกิจทำให้เกิดปัญหาหลายๆ ด้านที่ทุกคนต้องพบคาดว่าจะมีคนที่ฆ่าตัวตายเพิ่มมากขึ้น จึงต้องการให้มีนักสังคมสงเคราะห์ที่เข้าไปประจำอยู่แต่ละตำบล แต่เป็นนักสังคมสงเคราะห์ที่มีใบประกอบอาชีพหรือใบประเมินวิชาชีพ เนื่องจากตำบลหลายๆตำบลเป็นชนเผ่ากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เมื่อมีเด็กสตรีที่ถูกละเมิดทางเพศก็ไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้ ทุกเรื่องจะต้องลงมาในอำเภอเมืองเชียงราย บางตำบลอยู่ห่างไกลเป็น ๑๐๐ กิโลเมตร จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาใดๆได้ในตำบลของตนเอง หากมีนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพที่ประจำอยู่ในแต่ละตำบลก็จะช่วยให้การจัดการเป็นระบบมากขึ้น สามารถวิเคราะห์ช่วยเหลืออย่างเป็นระบบได้มากขึ้น และควรเป็นนักสังคมสงเคราะห์ที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย

คณะอนุกรรมการได้ร่วมกันตั้งข้อสังเกต ดังนี้

นางสุวรรณี ลิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการฯ คนที่สอง และประธานคณะอนุกรรมการกิจการสตรี ตั้งข้อสังเกตว่า

๑. ราษฎรบนพื้นที่สูง (ชาวเขา) มีประชากรรวม ๒๓๗,๘๑๖ คน เป็นเพศหญิงจำนวนกี่คน
๒. ในการจัดทำ ทิป รีพอร์ต ของประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีการเก็บข้อมูลหลายประเด็น ต้องการทราบว่า มีทีมงานของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากจังหวัดเชียงรายบ้างหรือไม่
๓. ฐานข้อมูลจำนวนราษฎรบนพื้นที่สูง (ชาวเขา) ที่มีประชากรรวม ๒๓๗,๘๑๖ คนนั้น เป็นฐานข้อมูลที่เก็บไว้หรือเป็นตัวเลขประมาณการเท่านั้น
๔. เมื่อ ๑๓ ปีที่ผ่านมาในการดูแลรับผิดชอบชนเผ่า ทราบหรือไม่ว่าหน่วยงานใดทำหน้าที่ดูแลชนเผ่า
๕. ชนเผ่าใดบ้างที่มีสตรีอยู่ในชนเผ่าหากคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ถูกปล่อยเข้าไปสู่กระบวนการที่เข้าข่ายการค้ามนุษย์ และประเด็นปัญหาของสตรีชนเผ่ามีปัญหาเกี่ยวกับการค้าประเวณีหรือไม่

พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล รองประธานคณะอนุกรรมการฯ คนที่สอง ตั้งข้อสังเกตว่า

๑. ศูนย์พัฒนาชาวเขาต้องดูแลคนชนเผ่าเป็นจำนวนมากแล้วมีเจ้าหน้าที่ในการทำงานมีเพียงพอหรือไม่
๒. ราษฎรบนพื้นที่สูง (ชาวเขา) มีประชากรรวม ๒๓๗,๘๑๖ คน นี้ สามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้หรือไม่ และมีบัตรประชาชนจำนวนกี่คน หรือหากมีการเลือกตั้งสามารถลงไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งได้หรือไม่

พลตรี วีระศักดิ์ นาทะสิริ อนุกรรมการและเลขานุการ ตั้งข้อสังเกตว่า กลุ่มที่อพยพมาก่อนแล้วส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชนเผ่าใด และได้มีการเก็บข้อมูลการอพยพไว้หรือไม่ การถือครองพื้นที่ทำกินของกลุ่มชนชาวเขาทางรัฐจะออกให้เป็นเอกสารประเภทใด

ทันตแพทย์ ดร.อุดมศักดิ์ ศรีสุทิวา ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ ตั้งข้อสังเกตว่า

๑. ต้องการทราบสภาพปัญหาทางด้านยาเสพติดของชนเผ่าว่าเป็นอย่างไร คือ เป็นผู้ผลิตผู้ส่งผ่าน ผู้ค้า หรือผู้เสพ และในปัจจุบันยาเสพติดเพิ่มขึ้นหรือลดลง
๒. การอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานของชนเผ่าเป็นอย่างไร และมีการเคลื่อนย้ายไปที่ใด

นางรัตนา สัยยะนิฐิ อนุกรรมการฯ ตั้งข้อสังเกตว่า

๑. ในส่วนของข้อมูลที่มีอยู่ต้องการทราบข้อมูลการจำแนกเพศแยกหญิงชายของชนเผ่าต่างๆ และข้อมูลการจำแนกการศึกษา

๒. ชนเผ่าที่เป็นผู้หญิงทั้งหมดได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมกับส่วนราชการต่างๆที่เข้ามาในพื้นที่หรือไม่ เช่น เข้ารับการฝึกอบรมประเภทต่างๆ เพราะมีบางชนเผ่าไม่สามารถออกนอกพื้นที่ได้ แล้วในเรื่องของการพัฒนาศักยภาพของตนเองจะทำอย่างไร

ดร.สุรดา เมฆรุ่งเรืองกุล อนุกรรมการฯ ตั้งข้อสังเกตว่า

๑. ขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบข้อมูลผู้ด้อยโอกาสครอบคลุมประชากรชาวเขาไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ถึงปัจจุบัน คิดเป็นเวลา ๒๐ กว่าปี มีข้อมูลอะไรบ้างในระบบข้อมูลนี้ ซึ่งข้อมูลที่ต้องการ คือ ข้อมูลการจำแนกเพศ จำแนกเผ่า จำแนกวัย

๒. ขอข้อมูลต่างๆเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษา ศาสนาเกี่ยวกับอัตราการเกิด การตาย ของทารกชนเผ่า รวมทั้งอนามัยด้านเด็กอาชีวะและรายได้ของครัวเรือนได้มีการสำรวจไว้แล้วหรือไม่สถานะพลเมืองที่ได้สัญชาติแล้ว

๓. ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ มีการจัดทำแผนแม่บท อยากรทราบว่าแผนแม่บทนี้กำหนดอะไรไว้บ้าง และผลของการดำเนินการตามแผนแม่บทนั้น

๔. มีโครงการพัฒนาราชกรชาวไทยภูเขาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในปีพ.ศ.๒๕๔๒ ซึ่งเป็นโครงการตามพระราชดำริ ซึ่งโครงการนี้มีผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญเกี่ยวกับชาวไทยภูเขาบ้างหรือไม่

๕. ในโครงการพัฒนาราชกรชาวไทยภูเขาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ นี้มีการจัดตั้งสำนักงานกิจการชาติพันธุ์ และสำนักพัฒนาสังคม ในกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ ว่าด้วยเรื่อง การไม่เลือกปฏิบัติจากกลุ่มชนต่างๆ โดยต้องการทราบว่าภารกิจหลักของสำนักงานกิจการชาติพันธุ์คืออะไร

๖. ปัจจุบันมีการจัดตั้งกองกิจการนิคมสร้างตนเองและพัฒนาชาวเขา จึงต้องการทราบว่ามีการหรือแนวทางให้เกิดนิคมสร้างตนเองลำดับขั้นเป็นอย่างไร และมีแนวโน้มที่จะเกิดผลสัมฤทธิ์วัดด้วยตัวชี้วัดใด

นางสาวเบญจวรรณ อานเป็รื่อง ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า

๑. ราษฎรบนพื้นที่สูง (ชาวเขา) ได้สัญชาติไทยกี่คน และหากยังไม่ได้เลยการดูแลจากภาครัฐจะมีมากน้อยเพียงใด เช่น การได้รับการศึกษา การบริการทางด้านสาธารณสุข และหากต้องการที่จะให้ภาครัฐเข้าไปช่วยเหลือต้องการที่จะให้ช่วยเหลือเรื่องใด

๒. ชนเผ่าสามารถเข้าไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้หรือไม่

นางสุทธีณี เมธิประภา อนุกรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า

๑. ชาวเขาแต่ละเผ่ามีโรงเรียนทุกเผ่าหรือไม่ และมีสถานอนามัยให้ด้วยหรือไม่

๒. กลุ่มสตรีที่เป็นชาวเขาได้ไปขอเงินกองทุนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีบ้างหรือไม่

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตอบข้อสังเกต ดังนี้

นายธนู ธิแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาชาวเขาจังหวัดเชียงรายและผู้อำนวยการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดเชียงราย ตอบข้อสังเกตว่า

๑. ราษฎรบนพื้นที่สูง (ชาวเขา) ที่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๑๑๙,๑๔๒ คน ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่ได้ออกจากพื้นที่ คนที่ไปทำงานข้างนอกบ้านจะเป็นเพศชาย โดยเฉพาะชนเผ่าเมี่ยน ผู้ชายจะไปทำงานนอกบ้านส่วนผู้หญิงจะดูแลครอบครัวอยู่บ้าน

๒. ทีมงานในการจัดทำทาบ รีพอร์ท ไม่ได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล แต่เท่าที่ทราบมาจะเก็บข้อมูลจากสื่อและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์เท่านั้น

๓. ในเรื่องของสัญชาติทางศูนย์พัฒนาชาวเขาไม่ได้มีการสำรวจมาก่อน เท่าที่ทราบได้มีการประสานกับฝ่ายปกครอง กระทรวงมหาดไทย เกี่ยวกับเรื่องสัญชาติที่จังหวัดเชียงรายไม่มีสัญชาติจำนวน ๔๓,๐๐๐ คน แต่ในยอด ๔๓,๐๐๐ คน รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์อื่นด้วย ในส่วนของชาวเขาเป็นกลุ่มย่อยๆของกลุ่มชาติพันธุ์ในเชียงรายมี ๑๗ ชาติพันธุ์ มีชาวเขาอยู่ ๘ กลุ่ม เพราะฉะนั้นในกลุ่มของบุคคลไร้สัญชาติจะเป็นกลุ่มที่ไม่ใช่ชาวเขาครึ่งหนึ่ง แต่เป็นกลุ่มของไทยเชื้อ หรือไตเชื้อ ที่ผ่านมามีการผ่อนปรนอยู่โดยเฉพาะอำเภอแม่สายบางเทศบาลเมื่อตรวจสอบจากทะเบียนราษฎรมีจำนวนประชากร ๔๐,๐๐๐ คน แต่เมื่อตรวจสอบจริงมีประชากรจำนวน ๕๐,๐๐๐ คน จะอยู่เป็นกลุ่มฝั่งชายแดนซึ่งเคยอพยพมาแต่ก็ให้เลขประจำตัวเป็นเลขศูนย์ สำหรับเรื่องทะเบียนทางฝ่ายปกครอง กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ

๔. ฐานข้อมูลจำนวนราษฎรบนพื้นที่สูง (ชาวเขา) ที่มีประชากรรวม ๒๓๗,๘๑๖ คน นั้น เป็นตัวเลขที่ทางศูนย์พัฒนาชาวเขาสำรวจและเก็บไว้อยู่แล้ว แต่เรื่องของสัญชาติไม่ได้มีการเก็บข้อมูล

๕. กลุ่มอพยพที่มาก่อนจะเป็นชนเผ่ากะเหรี่ยง ในส่วนของชนเผ่าอาข่าทุกวันก็ยังมีกรอพยพอยู่ เพราะมีการอพยพกันเข้ามาทุกวัน ตัวเลขอพยพจากเอกสารที่แจกต่อที่ประชุมเป็นตัวเลขโดยประมาณ เพราะตัวเลขนั้นเป็นการเฉลี่ยจากการประชุมวิชาการ

๖. การถือครองพื้นที่ทำกินของกลุ่มชนชาวเขาส่วนใหญ่ไม่มีเอกสาร เนื่องจากการออกเอกสารสิทธิ์ต้องระวางถ้าคุณได้เอกสารสิทธิ์เมื่อใดคุณจะได้ได้อยู่บนเขาแน่นอนเพราะจะถูกซื้อจากกลุ่มนายทุนรัฐบาลจึงไม่ยอมออกเอกสารสิทธิ์ให้ง่าย ๆ

๗. เรื่องยาเสพติด ปัจจุบัน ผีน ถือว่าเป็นปัญหาน้อยมากแต่ก็ยังมีอยู่แต่ไม่ใช่ปลูกในพื้นที่เรา บางหมู่บ้านคนเผ่าคนแก่อีกยังมีเสพอยู่ แต่ที่นากแล้ว คือ ยาบ้า เนื่องจากจังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่ตะเข็บกับชนกลุ่มน้อยโดยเฉพาะอำเภอแม่ฟ้าหลวงมีการเข้าออกในเรื่องของยาเสพติดในพื้นที่นี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งถูกจับกุมบ่อยครั้ง และหลักๆ จะมีอยู่ ๒ เผ่า เพราะเป็นอัตลักษณ์และวิถีการดำเนินชีวิตของเขา ส่วนยาบ้าส่วนใหญ่จะอยู่ฝั่งพม่า ซึ่งเท่าที่ทราบมารัฐบาลพม่าก็ควบคุมไม่ได้ เพราะมีอิทธิพลเยอะกว่า รัฐบาลกลางของพม่า ในกลุ่มของชาวเขาจะพบคนที่เสพยาเสพติดน้อยลงแต่อาจจะมียู้อายา บางเผ่าก็ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนหนึ่งเป็นที่ผู้นำในชนเผ่าด้วย แต่ในพื้นที่บนเขาส่วนใหญ่จะเป็นผู้ค้ายาที่ใช้เส้นทางเพราะเชียงรายเป็นรอยต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน

๘. การเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นปัญหาหรือไม่นั้น จะเป็นปัญหากระทบกับเรื่องอื่นเนื่องจากอาชีพบนดอยไปตัดไม้ เผาป่าก็ลำบาก พื้นที่ก็น้อยลง ส่วนใหญ่ชาวเขาจะลงไปทำงานในเมืองเป็นจำนวนมาก เช่น ทำงานที่ปั้มน้ำมัน ซึ่งเป็นอาชีพที่รายได้ไม่ค่อยดี ส่วนกลุ่มชาวเขาที่เป็นกลุ่มเมียนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพขายน้ำเต้าหู้ ซึ่งดีกว่ากลุ่มชาวเขาอื่นๆ ในเรื่องแรงงานก็ได้มีการคิดว่าจะทำอย่างไรให้ชาวเขามีอาชีพที่มั่นคง ซึ่งขณะนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการมองในมิติของท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ท่องเที่ยวเชิงวิถีวัฒนธรรม เพราะว่าจะนำรายได้มาค่อนข้างเยอะ เพราะคนที่มาเที่ยวก็ต้องการที่จะดูการแสดง และนักแสดงก็จะมีรายได้ และมีการคนที่ประกอบอาหาร ปลูกผัก และมีโฮมสเตย์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องร่วมมือกันเพื่อให้เกิดรายได้สำหรับชนเผ่า

๙. ข้อมูลแยกชนเผ่าชาย หญิง มีข้อมูลในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ ส่วนข้อมูลการศึกษาและศาสนายังไม่ได้มีการเก็บข้อมูลไว้แต่ขณะนี้ทางหน่วยงานได้เริ่มมีการสำรวจแล้วโดยจะทำการสำรวจเฉพาะกลุ่มชาวเขาเท่านั้น

๑๐. เนื่องจากศูนย์พัฒนาชาวเขาจังหวัดเชียงรายเพิ่งมีการตั้งขึ้นยังไม่ครบ ๑ ปี หลังจากที่ไม่ได้มีการดำเนินการมาเป็นเวลา ๑๓ ปี รวมถึงแผนแม่บทต่างๆ ซึ่งที่ผ่านมาแผนแม่บทได้มีการจัดทำร่วมกับทหาร

๑๑. นิคมสร้างตนเอง ซึ่งตนเองเคยทำงานนิคมมาก่อนเป็นระยะเวลา ๕ ปี แล้วมาดูงานชาวเขาด้วย ซึ่งงาน ๒ งานนี้ก็นำมาผนวกเป็นเรื่องเดียวกัน แต่ภารกิจมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง นิคมสร้างตนเองเป็นไปตามกฎหมาย พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ มีการออกเอกสารสิทธิ์เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด พื้นที่ในนิคมสร้างตนเองแต่ละที่เป็นการจัดสรรที่ลงตัว ในการจัดสรรพื้นที่จะแบ่งเป็นพื้นที่ทำกิน ๑๓ ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย ๒ ไร่

๑๒. เรื่องของงานชาวเขาอย่างที่กล่าวมาข้างต้นว่าไม่ได้มีการดำเนินการมา ๑๓ ปี เมื่อกลับมาดำเนินการใหม่ก็ไม่ได้มีการดำเนินการเพียงหน่วยงานเดียวมีหน่วยงานอื่นที่เข้าร่วมดูแลรับผิดชอบด้วย เช่น เกี่ยวกับทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนหน่วยงานนี้ดูแลในภาพรวมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่และการส่งเสริมอัตลักษณ์

๑๓. สำนักงานกิจการชาติพันธุ์ ขณะนี้ไม่มีถูกยุบไปแล้ว เมื่อมีการปรับโครงสร้างใหม่ แต่เท่าที่ทราบทางปลัดกระทรวงกำลังเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีที่จะเสนอออกมาเป็นมติหรือพระราชกำหนดให้มีสำนักงานกิจการชาติพันธุ์ขึ้นมาใหม่

๑๔. เมื่อ ๑๓ ปีที่ผ่านมาในการดูแลรับผิดชอบชนเผ่า ไม่มีเจ้าภาพหลักในการดูแลชนเผ่า เพราะถือว่าเป็นคนไทย ทุกหน่วยงานสามารถเข้ามาช่วยกันดูแลรับผิดชอบกันได้ ทำให้ข้อมูลกระจาย จึงเริ่มมีการเก็บข้อมูลใหม่เมื่อเข้ามารับหน้าที่นี้

๑๕. ในเรื่องการค้าประเวณีเป็นเรื่องที่น่ากลัวในอนาคต เท่าที่ทราบมาเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นเวทีชนเผ่า ๕ ชนเผ่า ได้มีการสะท้อนปัญหาอยู่ ๒ - ๓ เรื่อง คือ มีชนเผ่าละหู่ซึ่งถูกหลอกเป็นจำนวนมาก เนื่องจากโดยธรรมชาติของชนเผ่านี้เด็กอายุ ๑๒ - ๑๓ ปี จะแต่งงานเร็วทำให้เกิดการล่อลวงไปตามร้านคาราโอเกะและห้องไม่มีพ่อกลับชนเผ่าทำให้เด็กที่เกิดมาจากแม่อายุน้อยไม่มีคุณภาพ จึงต้องมีศูนย์พัฒนาชาวเขาเพื่อให้ความรู้ในเรื่องนี้

นางอณิรา อินนท์ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ตบข้อสังเกต

๑. ชนเผ่าใช้สิทธิเลือกตั้งได้เฉพาะคนที่มีบัตรเท่านั้น เลขศูนย์ คือ ประชากรต้องอยู่กับที่ที่มีสถานะ

๒. ทะเบียนสำรวจของชาวเผ่าที่ผ่านมายังมีค่าอยู่ เวลาการไปพิจารณาสัญชาติยื่นขอเขาก็จะมาขอให้เรารับรองว่าเคยอยู่ในทะเบียนสำรวจของหน่วยเคลื่อนที่ของชาวเขาหรือไม่ถ้ามาขอก็จะคัดสำเนาให้ เพราะปัจจุบันมีชนเผ่าเพิ่มขึ้น ๒๐ เผ่าแล้ว

ณ ศูนย์ฝึกอบรมม่อนแสนใจ ศูนย์พัฒนาชาวเขาจังหวัดเชียงราย

ชนเผ่าต่างๆได้ให้ข้อมูล ดังนี้

ชนเผ่าละหู่

นางสาวอมรรัตน์ รัตนชัย ให้ข้อมูลและตอบข้อสังเกตว่า ในส่วนของสตรีชนเผ่าขณะนี้ได้มีการรวมกลุ่มกันที่เป็นกลุ่มที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐเท่าที่ควร

๑. ประเด็นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในฐานะเป็นชาวเขาซึ่งเป็นคนเดียวที่ได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีระดับจังหวัด และมีคณะกรรมการทั้งหมด ๒๓ คน ซึ่งตนเองเป็นหนึ่งในกรรมการชุดนี้ที่เป็นคนชนเผ่าเพียงคนเดียว พี่น้องชนเผ่าไม่ค่อยกักเงินกองทุนเพราะกลัวเป็นหนี้ และประธานคณะกรรมการก็ไม่กล้าให้สตรีชนเผ่ากู้เนื่องจากกลัวไม่คืนเงินและหนี้ เท่าที่ทราบมาอำเภอแม่ฟ้าหลวงเป็นอำเภอเดียวที่ได้กู้ จากทั้งหมด ๑๘ อำเภอ เพราะว่าตัวแทนเป็นชนเผ่า

ข้อเท็จจริงในการลงพื้นที่ ทราบว่าพี่น้องชาวเขาอยากที่จะกู้เงินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแต่เข้าไม่ถึงส่วนคนที่อนุมัติต้องรับผิดชอบ ซึ่งตนเองก็ต้องเป็นผู้รับผิดชอบของอำเภอแม่ฟ้าหลวง ถ้าอนุมัติไปก็ต้องมีหน้าที่ไปทวงหนี้ด้วย ส่วนใหญ่จึงไม่กล้าให้ชนเผ่ากู้

๒. ประเด็นเคลื่อนย้ายแรงงานมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเยอะ อำเภอแม่ฟ้าหลวงมีประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๘๐,๐๐๐ คน แต่คนที่ใช้สิทธิก็ไม่ถึง ๔๐,๐๐๐ คนไม่ถึง ๕๐% เพราะว่าถ้าได้บัตรก็จะไปทำงานที่ได้วัน จังหวัดภูเก็ต หรือกรุงเทพมหานคร จึงทำให้มีคนมาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย ทำให้เห็นว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นจำนวนมาก บางครั้งมีการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยไม่มีบัตรก็เป็นแรงงานที่ผิดกฎหมายเมื่อไปทำงานก็โดนเอาเรียดเอาเปรียบในการจ้างงานโดนยึดบัตรไว้กลับมาไม่ได้ก็เป็นปัญหาของพี่น้องชนเผ่าอีกด้านหนึ่ง หากมีการเคลื่อนย้ายแรงงานชนเผ่าต้องไปแจ้งที่อำเภอว่าจะย้ายไปที่ใดซึ่งต้องมีบ้านเลขที่ที่จะย้ายไปอยู่ด้วยแต่จะมีระยะเวลาที่กำหนดว่าจะอยู่ได้นานเท่าใดส่วนใหญ่ชนเผ่าสตรีจะมีการศึกษาน้อยและจะแต่งงานเร็วมีลูกและเอาลูกไว้ให้พ่อแม่และไปทำงานในเมือง บางคนก็ไปโดนหลอกให้ค้าประเวณีหรือเป็นหมอนวดก็ยังมีเป็นจำนวนมาก

๓. กลุ่มชนเผ่าส่วนใหญ่จะมีครอบครัวที่ยากจนจึงทำให้สตรีชนเผ่าไม่ต้องการที่จะอยู่บ้านลูกหลานก็ไม่อยากไปเรียนหนังสือเพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียนซึ่งครอบครัวก็ไม่มีเงิน สตรีชนเผ่าเห็นถึงความยากจนของครอบครัวตนเองจึงออกมาหางานทำโดยตั้งใจจะมาทำงานซึ่งบางคนก็ไปทำงานเป็นหมอนวด เนื่องจากไม่มีความรู้ เมื่อไปทำงานก็รู้ว่าเป็นอาชีพอะไรแต่ก็ต้องทำงาน เนื่องจากไม่มีทางเลือกและไม่มีการศึกษา ถือว่าประเด็นนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก

๔. การเมืองท้องถิ่น ตนเองได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาจังหวัดเพียงคนเดียวในอำเภอแม่ฟ้าหลวง และเป็นผู้หญิงคนเดียวในชนเผ่าที่เป็นนักการเมือง ตอนนี้ก็พบปัญหาในการทำงานเนื่องจากผู้ชายและคนอื่นยังไม่ค่อยยอมรับเท่าที่ควร เนื่องจากกฎหมายก็ยังไม่เอื้อ เวลาเลือกตั้งผู้ชายก็ชอบข่มขู่ทำให้ผู้หญิงก็ไม่กล้า ซึ่งมีหลายครั้งในการเลือกตั้งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมี ๒ คน ควรที่จะให้มีผู้หญิงเข้าไปทำหน้าที่ ๑ คน หรือองค์การบริหารส่วนตำบลก็ควรให้ผู้หญิงเข้าไปทำงาน จึงต้องการให้มีการผลักดันเรื่องความเสมอภาคในการทำหน้าที่ทางการเมือง ส่วนตนเองมีการศึกษาจึงไม่โดนผู้ชายข่มขู่จึงได้รับเลือกเข้ามาทำหน้าที่นี้ในท้องถิ่น

๕. ชนเผ่าละหู่ เป็นชนเผ่าที่มีความเสมอภาคกันระหว่างผู้หญิงผู้ชายหากแต่งงานกันแล้วผู้ชายต้องไปอยู่บ้านผู้หญิง ๑ ปี และผู้หญิงต้องไปอยู่บ้านผู้ชายเช่นกันจนรู้การใช้ชีวิตครอบครัวจึงมีการแยกครอบครัวออกมาใช้ชีวิตอยู่กันเอง ความเสมอภาคมีความเท่าเทียมกันช่วยกันทำงาน

ชนเผ่าอาข่า

นางไพเราะ เยอเบา ให้ข้อมูลว่า

๑. ประเด็นปัญหายาเสพติด ในชนเผ่าอาข่าจะพบปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด บางหมู่บ้านมีการเสพยาเสพติด และบางหมู่บ้านเป็นผู้ค้าและผู้เสพ ทำให้เกิดปัญหาตามมาในเรื่องคุณภาพชีวิต และศักยภาพในการดำรงชีวิต รายได้ และการดูแลครอบครัว เมื่อมีศูนย์พัฒนาชาวเขาจึงมีกองทุนต่างๆ เข้าไปให้ความช่วยเหลือในหมู่บ้าน ขอฝากเรื่องยาเสพติดว่าควรมีการเข้มงวดในการจับกุม

๒. ประเด็นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในบางหมู่บ้านที่เข้าไม่ถึงเนื่องจากกองทุนมีหลักเกณฑ์ และมีขั้นตอนมากมายจึงทำให้กลุ่มสตรีชนเผ่าไม่สามารถที่จะเข้าถึงกองทุนนี้ได้

๓. ประเด็นการเพิ่มอาชีพและการมีรายได้ หากต้องการที่จะให้สตรีชนเผ่ามีรายได้และมีอาชีพที่เป็นหลักแหล่งต้องจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในทุกหมู่บ้านหรือทุกเขต

๔. ประเด็นที่ดินทำกิน ที่ดินทำกินส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์หรือบางแห่งมีแต่เป็น สปก.

นางสาวอัญชิตา มาเยอะ ให้ข้อมูลว่า

ประเด็นการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐ ปัญหาที่มีความคล้ายคลึงกันกับทุกๆ เผ่า แต่ต้องการให้ทางภาครัฐแก้ไขกระบวนการจัดสรรงบประมาณแต่ก็ควรมีการวิเคราะห์รากเหง้าของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การศึกษา การอพยพแรงงาน หรือการส่งเสริมอาชีพให้ผู้หญิงอยู่ในชุมชนมีรายได้สามารถที่จะดูแลลูก

ชนเผ่ากะเหรี่ยง

นางนิรมล นะขอ ให้ข้อมูลว่า

๑. ประเด็นสิทธิที่ยังเข้าไม่ถึง สิ่งที่สำคัญและจำเป็นของชนเผ่ากะเหรี่ยง คือ สิทธิที่ยังเข้าไม่ถึง เช่น สิทธิที่ทำกิน สิทธิที่อยู่อาศัย เนื่องจากชนเผ่ากะเหรี่ยงไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน กรณีที่ชนเผ่ากะเหรี่ยงต้องย้ายจากที่ที่อยู่ดั้งเดิมที่เป็นป่าลงมาอยู่ข้างล่าง

๒. ประเด็นการศึกษาสตรีชนเผ่าที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไปจะมีการศึกษาต่ำ ดังนั้น ควรให้สตรีชนเผ่าได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อจะได้มีโอกาสในสิทธิต่างๆ ดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา การดูแลงานบ้านและในครอบครัว เป็นหน้าที่ของผู้หญิง

๓. ประเด็นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ชนเผ่าเข้าไม่ถึงเพราะระยะเวลาในการคืนเงินกู้มีระยะเวลาที่ค่อนข้างสั้นจึงทำให้ไม่สามารถกู้เงินมาประกอบอาชีพได้เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่ไม่สามารถที่จะทำให้มีรายได้เข้ามาเพื่อนำเงินมาคืนกองทุนได้จึงไม่มีสตรีชนเผ่ากู้เงินกองทุนไปลงทุนทำอะไร ส่วนหนึ่งการกู้เงินกองทุนต้องใช้หลักฐานเอกสารต่างๆ ในการขอกู้และการเขียนโครงการก็เป็นปัญหาเพราะสตรีชนเผ่าเขียนโครงการไม่เป็น

ชนเผ่าอีวเมี่ยน

นางสาวไหนดควร แซ่ว่าง ให้ข้อมูลว่า

ปัญหาเกี่ยวกับการปิดภาคเรียนของระบบการศึกษาไทยที่ไม่เอื้อกับสภาพแวดล้อม เนื่องจากการปิดภาคเรียนในทุกวันนี้เมื่อเด็กหยุดตามภาคเรียนกำหนดก็ไม่สามารถช่วยพ่อแม่ทำประโยชน์ได้ เช่น การช่วยพ่อแม่ทำไร่ ทำสวน ทำนา เนื่องจากระยะเวลาที่ปิดภาคเรียนไม่ตรงกับการเก็บเกี่ยวผลผลิตจึงทำให้เด็กก็ไม่สามารถไปช่วยพ่อแม่ได้ เด็กจึงต้องไปทำงานตามปั้มน้ำมัน บางครอบครัวพ่อแม่ไม่สามารถส่งลูกเรียนหนังสือได้ก็ต้องไปทำอาชีพรับจ้าง

รวมถ่ายภาพหมู่

ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวจังหวัดเชียงราย

นางชัชฎา ศรีวิชัย หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและจัดสวัสดิการด้านสตรีและครอบครัว ให้ข้อมูลว่า ประวัติความเป็นมา

ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัว จังหวัดเชียงราย เดิมชื่อศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพ สตรีจังหวัดเชียงราย สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๓๖ ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพหญิงบริการของสตรีในภาคเหนือในระยะยาว โดยใช้รูปแบบการสงเคราะห์และฝึกวิชาชีพแก่สตรี และเยาวชนสตรีที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนและด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขต ๑๗ จังหวัด ภาคเหนือเมื่อจบหลักสูตรแล้วจัดหางานให้ทำในสถานประกอบการและรายได้ที่เหมาะสมต่อไปเปิดดำเนินการให้บริการฝึกอบรมอาชีพแก่กลุ่มเป้าหมายเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑ เดือนตุลาคม ๒๕๓๘

ภารกิจ

๑. ดำเนินการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือ ค้ำครอง แก้ไข เยียวยา บำบัด ฟื้นฟู พัฒนาอาชีพ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต แก่ผู้ประสบปัญหาจากการค้าประเวณี ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ผู้ที่แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด สตรีและครอบครัวผู้ประสบปัญหาทางสังคม ตามหลักการ สังคมสงเคราะห์ให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สามารถสร้างรายได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้

๒. เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการพัฒนาอาชีพ การฝึกอาชีพ การเสริมสร้างความรู้และทักษะ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาศักยภาพและสถานภาพสตรีและครอบครัว ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ผู้ที่แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด สตรีและครอบครัวผู้ประสบปัญหาทางสังคม

๓. จัดบริการสวัสดิการสังคม การให้คำปรึกษาแนะนำ การแก้ไขปัญหา การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การสงเคราะห์สตรีและครอบครัวผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ผู้ที่แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด สตรีและครอบครัวผู้ประสบปัญหาทางสังคม

๔. บูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการพัฒนาอาชีพ การฝึกอาชีพ และการจัดสวัสดิการสังคม ตลอดจนประสาน ส่งเสริม สนับสนุน ผลักดันให้องค์กรภาคเอกชน ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้แก่สตรีและครอบครัว ผู้ที่ถูกละเมิดผู้ที่แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด สตรีและครอบครัวผู้ประสบปัญหาทางสังคม

๕. จัดทำมาตรฐานการดำเนินการ การติดตามประเมินผลและรายงานผลการปฏิบัติงานในการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพผู้ประสบปัญหาหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการค้าประเวณี ผู้ที่ถูกศาลสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ ผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด สตรีและครอบครัวผู้ประสบปัญหาทางสังคม

๖. สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมและจัดทำข้อมูล การวิจัย และพัฒนารูปแบบวิธีการและหลักสูตร การพัฒนาอาชีพ การฝึกอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของกรม ยุทธศาสตร์ของจังหวัด หรือกลุ่มจังหวัด

๗. ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สรุปงานศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัว

ภารกิจเดิม

- การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพสตรี ทั้งในและนอกหน่วยงาน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
- การสังคมสงเคราะห์ การบำบัดฟื้นฟู
- การคุ้มครองสวัสดิภาพสตรีที่ไม่ใช่การถูกล่วง
- การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีและการค้ามนุษย์

ภารกิจที่เพิ่มขึ้น

- การวิเคราะห์สถานการณ์การค้าประเวณี ความเสมอภาคระหว่างเพศ และความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในระดับพื้นที่

- การศึกษา วิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงาน

- การจัดบริการด้านสวัสดิการสังคม และดำเนินงานตามกระบวนการสังคมสงเคราะห์แก่กลุ่มเป้าหมาย

- การเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดองค์ความรู้ และนโยบายของกรมไปยังเครือข่ายและประชาชนในพื้นที่

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเดิม

- สตรีและเยาวชนสตรีที่ครอบครัวมีฐานะยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษามีความเสี่ยงเข้าสู่การค้าประเวณี
- เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา
- ประชาชนที่ประสบปัญหา มีรายได้น้อย และไร้ที่พึ่ง ผู้ประสบปัญหาเอดส์และผู้ได้รับกระทบ

จากปัญหาเอดส์ในชุมชน

กลุ่มเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น

- ผู้ประสบปัญหาการค้าประเวณี
- ผู้ที่ถูกศาลสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ
- ผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด
- ผู้ที่ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
- ผู้ประสบปัญหาทางสังคม

ขอบเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน และจังหวัดอุตรดิตถ์

กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรม ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

โครงการในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ได้แก่

๑. การฝึกอาชีพในสถาบัน

- หลักสูตร ๖ เดือน รุ่นที่ ๑ ต.ค. - มี.ค. รุ่นที่ ๒ เม.ย. - ก.ย.
- หลักสูตร ๓ เดือน รุ่นที่ ๑ ต.ค. - ธ.ค. รุ่นที่ ๒ เม.ย. - มิ.ย.
- หลักสูตร ๑ เดือน รุ่นที่ ๑ ก.พ. - มี.ค. รุ่นที่ ๒ ส.ค. - ก.ย.

สวัสดิการระหว่างการฝึกอบรม

- ที่พักอาศัยพร้อมอุปกรณ์เครื่องนอน
- อาหาร ๓ มื้อ
- วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรม
- บริการด้านการรักษาพยาบาล
- บริการด้านการให้คำปรึกษา และการช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์
- บริการศูนย์อินเทอร์เน็ต และห้องสมุด
- บริการด้านอุปกรณ์กีฬา
- จัดหางานให้หลังสำเร็จการฝึกอบรม

๒. การฝึกโครงการนอกสถาบัน

๒.๑ โครงการสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีและครอบครัว

๒.๒ โครงการส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ ๑๐๐ วัน

๒.๓ โครงการเสริมสร้างโอกาสในการดำเนินธุรกิจแก่สตรี

ข้อมูลทั่วไปของการฝึกอบรมอาชีพนอกสถาบัน

โครงการสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีและครอบครัว

จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ ทั้งหมด ๑๒๕ รุ่น

เริ่มดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

จำนวนผู้รับการฝึกอบรม ๓,๗๖๐ คน

การฝึกอบรมอาชีพนอกสถาบันฯ ได้มีการรับรองมาตรฐานต่างๆ ดังนี้

๑. มาตรฐานสินค้า OTOP
๒. มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)
๓. มาตรฐานผักและผลไม้ปลอดภัยจากสารพิษ (Q)

เยี่ยมชมศึกษาการดำเนินงานการพัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของชาวเขา

๕. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑ บทสรุป

จากการเดินทางไปศึกษาดูงานรับฟังข้อเท็จจริงจากหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาของชนเผ่าสตรีและปัญหาการค้าประเวณีในสตรีภาคเหนือที่จังหวัดพะเยา และจังหวัดเชียงราย สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. โดยภาพรวมสถานการณ์ด้านปัญหาการค้ามนุษย์ของจังหวัดพะเยามีทั้ง ๓ สถานะ คือ ต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง เนื่องจากมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงมีการอพยพแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จึงมีความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดการถูกล่อลวงเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ และรูปแบบทั้งการค้าประเวณี การใช้แรงงานต่างด้าว การนำคนมาขอตาน โดยรูปแบบส่วนใหญ่ของการค้ามนุษย์เริ่มมาจากการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีโดยเฉพาะเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

จังหวัดเชียงรายปัญหาการค้ามนุษย์มีทั้ง ๓ สถานะ คือ ต้นทาง ทางผ่าน และปลายทางจึงมีการอพยพแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมายเช่นเดียวกัน จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องพบเจอปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งปัญหาการค้ามนุษย์ก็จะมีพัฒนาการขึ้นอยู่เรื่อยๆ ที่ผ่านมามีโอกาสเป็นในเรื่องของการบังคับแต่ปัจจุบันนี้มีหลายรูปแบบ ทั้งปัญหาการค้าประเวณีเด็ก และปัญหาการค้าบังคับขอทาน การทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของจังหวัดเชียงรายมีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ เพราะมีทรัพยากรมากเป็นพิเศษกว่าจังหวัดอื่น มีหลายองค์กรที่ให้ความสนใจมีกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ๗ กลุ่ม ที่ทำงานด้านการค้ามนุษย์ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐด้วย และยังมีประเทศญี่ปุ่นซึ่งต้องการเข้ามาแก้ไขปัญหาด้านทางด้วยจึงเข้ามาทำงานในเรื่องการพัฒนาทีมสหวิชาชีพในการดูแลผู้เสียหายไม่ให้กลับไปเป็นเหยื่อซ้ำ

๒. ในอดีตจังหวัดพะเยาปัญหาการค้าประเวณีถือว่ามีความรุนแรงมาก เนื่องจากสาเหตุหลายๆ ปัจจัย ได้แก่ ความยากจน ได้รับการศึกษาน้อยและครอบครัวแตกแยก ปัจจุบันนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ร่วมกันบูรณาการลงไปช่วยเหลือให้ความรู้และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเข้มแข็ง สถานบริการหลายแห่งที่ให้บริการทางเพศก็ถูกจับกุมดำเนินคดีและปิดบริการทั้งหมด และสถานบริการที่จะลักลอบค้าประเวณีต่างๆ ก็ไม่กล้าเปิดให้บริการ เนื่องจากจะมีสายตรวจตลอดเวลา ทำให้ปัญหาการค้าประเวณีในจังหวัดพะเยามีความรุนแรงน้อยลง

จังหวัดเชียงรายปัญหาการค้าประเวณียังมีอยู่โดยเฉพาะเด็กและสตรีชนเผ่า เนื่องจากปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ความยากจน ได้รับการศึกษาน้อย รวมทั้งถูกหลอกไปค้าประเวณีตามร้านคาราโอเกะในเมือง และยังมีปัญหาเด็กที่เกิดมาจากแม่ที่มีอายุน้อย เนื่องจากตามธรรมชาติชนเผ่าละหู่จะแต่งงานเร็วเด็กที่เกิดมาจึงไม่มีคุณภาพ ดังนั้นต้องมีศูนย์พัฒนาชาวเขาเพื่อให้ความรู้ในเรื่องนี้ด้วย

๓. สภาพปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดพะเยา เดิมชนเผ่าให้ความสำคัญชายมากกว่าหญิง แต่ปัจจุบันเริ่มปรับเปลี่ยนให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น ด้านยาเสพติด ชุมชนชาวเขาบางส่วนรับจ้างนายทุนขนยาเสพติดและต้องโทษ ผู้หญิงจึงต้องดูแลเลี้ยงดูบุตรหลานโดยลำพัง ด้านการอพยพแรงงาน มีวัยแรงงานอพยพสู่เมืองและมีผู้หญิงที่อยู่กลุ่มเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อกระบวนการค้ามนุษย์ด้านเศรษฐกิจ ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในการหารายได้ให้กับครอบครัว โดยเปลี่ยนจากยุคเดิมที่พึ่งผู้ชายเป็นหลัก ด้านการศึกษา วัยกลางจนถึงคนชราขาดโอกาสทางการศึกษาแต่คนรุ่นใหม่ได้รับโอกาสทางการศึกษามากขึ้น

จังหวัดเชียงราย มีการอพยพเคลื่อนย้ายกลุ่มชาติพันธุ์จากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะชาวไทยใหญ่จากรัฐฉาน มีทั้งเด็ก ผู้หญิง และผู้ชาย ซึ่งปัญหากลุ่มสตรีชาติพันธุ์ คือ กลุ่มสตรีชาติพันธุ์ที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ จึงควรมีการอบรมให้สตรีชาติพันธุ์มีความรู้ ความเข้าใจ ด้วยภาษาของชาติพันธุ์นั้นๆ ให้ทราบสิทธิของตน รวมทั้งจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้าง บางตำบลห่างไกลจากจังหวัดเป็นร้อยกิโลเมตร เด็กหรือสตรีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มีปัญหาการถูกละเมิดทางเพศ หากมีนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพที่ประจำอยู่ในแต่ละตำบลก็จะสามารถวิเคราะห์ช่วยเหลืออย่างเป็นระบบได้มากขึ้น และควรเป็นนักสังคมสงเคราะห์ที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

คณะอนุกรรมการกิจการสตรี ในคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีข้อเสนอแนะเพื่อให้สถานการณ์การค้ามนุษย์ ในจังหวัดพะเยาและจังหวัดเชียงรายดีขึ้น ดังนี้

๑. รัฐต้องปลูกฝังและสนับสนุนให้ครอบครัวยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักอดออมและพึงพอใจ ในสิ่งที่ตนมี ไม่หลงใหลหรือยึดติดวัตถุนิยมเกินความจำเป็น ซึ่งเป็นความสิ้นเปลืองโดยใช้เหตุต้องมี การสร้างจิตสำนึกของสตรีในภาคเหนือว่าอาชีพการค้าประเวณีเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ใช่เป็นอาชีพ ที่สบายและหาเงินได้ง่าย

๒. รัฐต้องมีส่วนร่วม ในการรณรงค์ส่งเสริมให้ครอบครัวมีความแข็งแรง สร้างความอบอุ่น การเลี้ยงดู การเอาใจใส่คนในครอบครัว ไม่ให้ถูกชักจูง หรือหลอกลวงไปสู่กระบวนการการค้ามนุษย์

๓. รัฐส่งเสริมพัฒนาศักยภาพสตรีให้มีการศึกษา มีความสามารถในการประกอบอาชีพที่สุจริต เพื่อไม่ให้สตรีในภาคเหนือเข้าสู่วงจรในการค้าประเวณีอันจะนำไปสู่การเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ในที่สุด

๔. รัฐต้องมีการบังคับใช้กฎหมายโดยเจ้าหน้าที่รัฐอย่างจริงจัง เพื่อมิให้ผู้ที่อยู่ในขบวนการค้า มนุษย์หลอกเหยื่อที่เป็นสตรีเข้าสู่วงจรของการค้าประเวณีและการค้ามนุษย์

๕. รัฐต้องมีการฝึกอบรมล่ามให้มีจำนวนที่เพียงพอรวมทั้งจัดล่ามเพื่อใช้ในกระบวนการสัมภาษณ์ คัดแยกผู้เสียหายจากการค้าประเวณีหรือการค้ามนุษย์

๖. รัฐต้องมีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญและความชำนาญเฉพาะด้าน มีปริมาณเพียงพอแก่การ ปฏิบัติงานการปฏิบัติงานต้องมีการทำรายงานผลการปฏิบัติงาน และรายงานผู้บังคับบัญชาเป็นลายลักษณ์ อักษรทุกครั้งการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรเมื่อมีการประสานความร่วมมือเป็นการภายในแล้ว ต้องทำหนังสือประสานที่เป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง ทีมสหวิชาชีพควรมีการประชุมพบปะพูดคุยกัน อย่างสม่ำเสมอ ทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการเพื่อสร้าง และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง ทีมสหวิชาชีพ ควรพิจารณาหาแหล่งงบประมาณอื่นมาสนับสนุนการจัดประชุมเสริมสร้างความร่วมมือ ระหว่างประเทศ เช่น จากหน่วยงานภาคเอกชน หรือองค์กรบริหารกองทุนเพื่อการป้องกันและ ปราบปรามการค้ามนุษย์ควรมีการจัดการประชุมความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามการค้า มนุษย์ร่วมกันทั้ง ๓ ฝ่าย คือ ประเทศไทย ประเทศเมียนมา ประเทศลาว โดยผลัดเปลี่ยนกันหมุนเวียนเป็น เจ้าภาพ เมื่อเกิดกรณีค้ามนุษย์ระหว่างประเทศขึ้น ควรมีการจัดการประชุมระหว่างประเทศร่วมกันเพื่อ พิจารณาหาแนวทางการช่วยเหลือผู้เสียหายและนำผู้กระทำผิดมาลงโทษร่วมกัน

๗. รัฐต้องจัดทำกรณีศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการทำงาน การตีความค่านิยมคำว่า “ค้ามนุษย์” และจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักและหน่วยงาน สนับสนุน มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้แก่ เจ้าหน้าที่ดังกล่าว และให้เกิดความแม่นยำในการนำไปปฏิบัติ จัดสรรผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นที่ปรึกษาให้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

๘. รัฐต้องมีการเพิ่มบทบาทของทีมสหวิชาชีพ ซึ่งจากที่ผ่านมาจะทำงานแบบตั้งรับ เป็นการ ร่วมกันทำงานของทีมสหวิชาชีพในเชิงรุก มีการพัฒนากระบวนการทำงานในเชิงป้องกันและเฝ้าระวัง ปัญหาให้มากยิ่งขึ้นซึ่งถ้าหากทีมสหวิชาชีพหันมาทำงานในเชิงบูรณาการด้านการป้องกันการค้ามนุษย์ จะเป็นการเพิ่มมุมมองและมีการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบด้าน

๙. รัฐต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการค้ำมนุษย์ เนื่องจากประชาชน คือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดในพื้นที่และปัญหาี้ เกี่ยวข้องกับความมั่นคง
ปลอดภัยของคนในชุมชนโดยตรง ดังนั้นหน่วยงานหลักและองค์กรต่างๆ ต้องเข้าไปช่วยเป็นหลักในการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
ในการทำงานมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

เอกสาร

แผนแม่บท การพัฒนากลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์.

รายงานสถานการณ์และผลการดำเนินงาน ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จังหวัดเชียงราย ประจำปี ๒๕๕๘ และแผนปฏิบัติการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จังหวัดเชียงราย ประจำปี ๒๕๕๙ โดย ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดเชียงราย.

สรุปรายงานผลการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จังหวัดพะเยา ประจำปี ๒๕๕๘ โดยศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดพะเยา.

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ปัญหาการค้ามนุษย์. ค้นเมื่อ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๙.

จาก http://www.mol.go.th/content/human_trafficking

รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘. ค้นเมื่อ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๙.

จาก <http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/๒๐๑5/index.htm>

ภาคผนวก

๑. รายชื่อคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๒. รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ
๓. รายชื่อที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมการ
๔. รายชื่อคณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

๑. นายวัลลภ ตังคณานุก์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายมณฑิร บัญญัติ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. พลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล	โฆษกคณะกรรมการ
๖. นายแถมสิน รัตนพันธุ์	กรรมการและที่ปรึกษา
๗. พลตรี จารึก อารีราชการณีย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๘. พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่นเรืองรมย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๙. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๐. นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์	กรรมการ
๑๑. รศ.กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๑๒. พลเอก ธีระวัฒน์ บุญยะประดับ	กรรมการ
๑๓. นายปรีชา วัชรภักย์	กรรมการ
๑๔. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	กรรมการ
๑๕. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม	กรรมการ
๑๖. พลเอก ไพชยนต์ คำทันเจริญ	กรรมการ
๑๗. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมการ
๑๘. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	กรรมการ
๑๙. พลเอก อุดลยเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๒๐. พลเอก อรุณ สมตม	กรรมการ
๒๑. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมการ
๒๒. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	เลขาธิการคณะกรรมการ

ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ
และเลขานุการประจำคณะกรรมการ

๑. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๒. ดร. เฉลิมชัย ยอดมาลัย	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๓. นางสาวเบญจวรรณ อ่า่นเป็รื่อง	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๔. นางพวงแก้ว กิจธรรม	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๕. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๖. รศ.ดร. อาชญญา รัตนอุบล	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๗. ดร. อธิพล ปรีดีประสงค์	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๘. นายนิวัฒน์ กาญจนภูมินทร์	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๙. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๑๐. นายวิญญู พิทักษ์ปกรณ์	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๑๑. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๑๒. นางรัตนา ตฤษณารังสี	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๑๓. นางอาทิตยา นรารวัชร	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๔. นางนฤมล ล้อมทอง	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๕. นายกันติพจน์ ศรีบุญรัตน์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๖. นางสาวฐาปนีย์ สุขสำราญ	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๗. นางธนันท์ธร นิธิธีรพัชร	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๘. นายนิติ ถาวรวิชัย	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๙. นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๐. ทพ.ดร. อุดมศักดิ์ ศรีสุทิวา	เลขานุการประจำคณะกรรมการ

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมการ

๑. นางกีระณา สุมาวงศ์
๒. นายเกียรติศักดิ์ เทพดุงพร
๓. นางจันทิรา กิตติธิติกุล
๔. นางผาณิต พูนศิริวงศ์
๕. นางเพ็ญพัทธ์ ศรีทอง
๖. นายวงศ์พันธ์ วัฒนยพัต
๗. ดร. สมบูรณ์ วรารักษ์บัณฑิต
๘. พลตำรวจโท สันติ เพ็ญสุตร
๙. นายสุรวุฒน์ ชมพูพงษ์
๑๐. นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์
๑๑. พลโท อัครชัย จันทระโตชะ
๑๒. พลอากาศตรี อิศรพร คณะเจริญ
๑๓. นายเอกพิทยา เอี่ยมคงเอก

คณะอนุกรรมการกิจการเด็ก และเยาวชน

๑. คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๓. นายสุรัฐ ศิลปอนันต์	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๔. นางเพ็ญศรี เคียงศิริ	อนุกรรมการ
๕. รศ.ดร. คุณหญิงวิงिता ดิถียนต์	อนุกรรมการ
๖. นางธัชกร เหมะจันท	อนุกรรมการ
๗. นายภูมิสรรค์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
๘. นางเทพวัลย์ ภรณวลัย	อนุกรรมการ
๙. นางนฤมล ล้อมทอง	อนุกรรมการและโฆษก
๑๐. นายกันติพจน์ ศรีบุญรัตน์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นายแถมสิน รัตนพันธุ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. รศ. จินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. รศ.ดร. อาชัญญา รัตนอุบล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. ดร. สมบูรณ์ วรหะบัณฑิตวิทย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นายวิญญู พิทักษ์ปกรณ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นายเศรษฐา ศิระฉายา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นางธนันท์ธร นิธิธีรพัชร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นายเฉลิมชัย ยอดมาลัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. นายบุรินทร์ สุขพิศาล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. นางสาวริน ลิขิตาภรณ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๔. นายโชติเวชญ์ อึ้งเกลี้ยง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๕. นายพันธุ์ เจตนลิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

๑. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลเอก อรุณ สมตน	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๓. พลเอก บุญลือ วงษ์ท้าว	อนุกรรมการ
๔. นางธิดา ศรีไพพรรณ	อนุกรรมการ
๕. นายนิวัฒน์ กาญจนภูมิินทร์	อนุกรรมการ
๖. ศาสตราจารย์พินิจ กุลละวณิชย์	อนุกรรมการ
๗. นายสุรศักดิ์ นันทวิริยกุล	อนุกรรมการ
๘. นาวาโท สมพล มหาสิงห์	อนุกรรมการ
๙. นางสาวอรุณโรจน์ เลี่ยมทอง	อนุกรรมการ
๑๐. นางเมธินี รัตสาร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. นายวงศ์พันธ์ วัฒนยพัต	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. ดร. สมบูรณ์ วรารักษ์บัณฑิต	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. รศ.ดร. อาชัญญา รัตนอุบล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการสตรี

๑. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. นางสาวชานดา นันทะพานิชสกุล	อนุกรรมการ
๕. ดร. สุชานดา เมฆรุ่งเรืองกุล	อนุกรรมการ
๖. นางสาวสุทิตินิ เมธีประภา	อนุกรรมการ
๗. นายพิสุทธิ์ ทรัพย์วิจิตร	อนุกรรมการ
๘. ดร. สืบสวัสดิ์ วุฒิวรดิษฐ์	อนุกรรมการ
๙. นางรัตนา สัยยะนิฐี	อนุกรรมการ
๑๐. พลตรี วีระศักดิ์ นาทะสิริ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นางกัระณา สุมาวงศ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายสุรวุฒัน ชมภูพงษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. ทพ.ดร. อุดมศักดิ์ ศรีสุทิวา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นางฐิตะตะวัน เฟื่องฟู	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นางกรรณิการ์ จรัสอุไรสิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นางสาวฐาปนีย์ สุขสำราญ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. นางสาวเบญจวรรณ อานแป๊ะ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. ศาสตราจารย์ วันทนี วาสิกะสิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. นายราชันย์ บุญธิมา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ

๑. นายมณฑิเยร บุญตัน	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	อนุกรรมการ
๕. นางสาววันทนี พันธชาติ	อนุกรรมการ
๖. นายวิฑูต บุนนาค	อนุกรรมการ
๗. นางอาทิตยา นรารักษ์	อนุกรรมการ
๘. นายรัตน์ กิจธรรม	อนุกรรมการ
๙. นางพวงแก้ว กิจธรรม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๐. นายธีรยุทธ สุขนวิท	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. นายต่อพงศ์ เสลานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. แพทย์หญิงวัชรารัตน์ ธีรโพธิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นายชูศักดิ์ จันทยานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นางเบญจมา ชลธารนนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นางพิมพ์มา ขจรธรรม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นายศุภชีพ ดิษเทศ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นายอนุชา รัตนสินธุ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นายประกาศิต ภาวะสิทธิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ